

INJIL MATTANYŇ HOŞ HABARY

1-NJI BAP

Isa Mesihni nesil şejeresi

¹ Bu kitap Ybraýymyň ogly bolan Dawudyň ogly Isa Mesihni nesil şejere kitabydyr. ² Ybraýym Yshagyň atasydy. Yshak Ýakubyň atasydy. Ýakup Iuda we onuň doganlarynyň atasydy. ³ Iuda Tamaradan doglan Peresiň we Zerahyň atasydy. Peres Hesronyň atasydy. Hesron Ramyň atasydy. ⁴ Ram Aminadabyň atasydy. Aminadap Nahşonyň atasydy. Nahşon Salmonyň atasydy. ⁵ Salmon Rahawdan doglan Boazyň atasydy. Boaz Rutdan doglan Obediň atasydy. Obed Ýessäniň atasydy. ⁶ Ýesse Dawut patyşanyň atasydy. Dawut Uriýa aýalyndan bolan Süleýmanyň atasydy. ⁷ Süleýman Rehawamyň atasydy. Rehawam Abiýanyň atasydy. Abiýa Asanyň atasydy. ⁸ Asa Ýehoşafatyň atasydy. Ýehoşafat Ýoramyň atasydy. Ýoram Uziýanyň atasydy. ⁹ Uziýa Ýotamyň atasydy. Ýotam Ahazyň atasydy. Ahaz Hizkiýanyň atasydy. ¹⁰ Hizkiýa Manaşäniň atasydy. Manaşe Amonyň atasydy. Amon Ýoşiýanyň atasydy. ¹¹ Ýoşiýa Babyl sürgüni wagtynda doglan Ýehoniýanyň we onuň doganlarynyň atasydy. ¹² Ýehoniýa Babyl sürgüninden soň doglan Şealtiyeliň atasydy. Şealtiyel Zerubabeliň atasydy. ¹³ Zerubabel Abihudyň atasydy. Abihud Elyakimiň atasydy. Elyakim Azoryň atasydy. ¹⁴ Azor Sadokyň atasydy. Sadok Ahimiň atasydy. Ahim Elihudyň atasydy. ¹⁵ Elihud Eliýazaryň atasydy. Eliýazar Mattanyň atasydy. Mattan Ýakubyň atasydy. ¹⁶ Ýakup Merýemiň adamsy Ýusubyň atasydy. Merýemden hem Mesih diýlen Isa doguldy. ¹⁷ Şeýlelikde, Ybraýymdan Dawuda çenli

bolan nesiller jemi on dört arkadyr. Dawutdan Babyl sürgünine çenli hem on dört, Babyl sürgüninden Mesihe çenli hem on dört arkadyr.

Isa Mesihni dogluşy

¹⁸ Isa Mesihni dogluşy şeýle boldy: Onuň ejesi Merýemiň Ýusup bilen adaglyka, biri-birleri bilen ýassykdaş bolmazlaryndan öň, Mukaddes Ruhdan göwreli bolanlygy äşgär boldy. ¹⁹ Onuň adamsy Ýusup bir dogry adam bolansoň, ony utanja goýmak islemän, ýaşyrynlyk bilen boşatmagy ýüregine düwdi. ²⁰ Emma ol bu zatlar hakda oýlanyp ýörkä, Rebbiň bir perişdesi onuň düýsüne girip: «Eý, Dawut ogly Ýusup! Sen Merýemi özüňe aýallyga almakdan gorkma, çünki onuň göwresinde dörän zat Mukaddes Ruhdandyr. ²¹ Ol bir Ogul dograr, sen Onuň adyna Isa dakarsyň, çünki Ol Öz halkyny günälerinden halas eder» diýdi. ²² Bularyň hemmesi Rebbiň pygamber arkaly aýdan şu sözünüň ýerine ýetmegi üçin boldy: ²³ «Ine, bir gyz göwreli bolup, bir ogul dograr, Onuň adyna Emmanuýel dakarlar». Bu – «Hudaý biziň bilendir» diýen manyny berýär.

²⁴ Ýusup ukudan oýananyndan soň, Rebbiň perişdesiniň tabşyryşy ýaly, aýalyny aldy. ²⁵ Aýaly ilkinji ogluny* doguryança, onuň ýanynda ýatmady, çaganyň adyna bolsa Isa dakdy.

2-NJI BAP

Müneçimleriň gelmegi

¹ Hirodes patyşanyň zamanynda Ýahudanyň Beýtullaham şäherinde Isa eneden doglanymda, ine, Iýerusalime gündogardan müneçimler gelip: ² «Ýehudylaryň Patyşasy bolup doglan nirede? Biz gündogarda Onuň ýyllyzyny görüp, Oňa sezde etmäge geldik» diýdiler. ³ Muny eşidip, Hirodes patyşa we onuň bilen birlikde tutuş Iýerusalim galagopluga düşdi. ⁴ Ol ähli baş ruhanlary, halkyň kanunçylaryny ýygnaý, olardan Mesih nirede dogulmaly diýip sorady. ⁵ Olar şeýle jogap berdiler: «Ýahudanyň Beýtullahamynda,

* 1:25 *Ilkinji ogluny* – in gadymy golýazmalarda: «bir ogul».

cünki pygamber arkaly şeýle ýazylypdyr: ⁶ „Eý, Ýahuda ülkesindäki Beýtullaham, sen Ýahuda hökümdarlary arasynda asla in kiçisi dälşin. Çünki halkym Ysraýyla çopançylyk etjek Hökümdar senden çykjakdyr“.

⁷ Onsoň Hirodes müneçjimleri ýaşyryn ýanyna çagyryp, ýyldyzyň haçan görnenini çintgäp sorady. ⁸ «Baryň, çaga hakda ýagşyja sorag-ideg ediň, tapanyzda maňa hem habar beriň, men hem baryp, Oňa sežde etjek» diýip, olary Beýtullahama iberdi. ⁹ Olar patyşany diňläp, ýola rowana boldular. Ine, gündogarda gören ýyldyzlary öňlerine düşüp, çaganyň bolan ýeriniň üstüne gelip durdy. ¹⁰ Olar ýyldyzy görüp, juda begendiler. ¹¹ Öýe girip, çaga bilen ejesi Merýemi gördüler. Dyzlaryna çöküp, Oňa sežde etdiler-de, hazynalaryny açyp, altyn, ladan we mür sowgat berdiler.

¹² Hirodesiň ýanyna öwrülmezlik hakda düýş üsti bilen duýduryş berlensoň, olar öz ýurtlaryna başga ýol bilen gaýtdylar.

Müsüre gaçyş

¹³ Müneçjimler ugranlaryndan soň, Rebbiň bir perişdesi Ýusubyň düýşüne girip: «Tur, çaga bilen ejesini al-da, Müsüre gaç, saňa aýdyançam şol ýerde gal, çünki Hirodes çagany öldürmek üçin, Ony agtarjak bolup ýör» diýdi. ¹⁴ Ýusup turdy-da, çaga bilen Onuň ejesini alyp, gije Müsüre gitdi. ¹⁵ Rebbiň pygamber arkaly: «Men Oglumy Müsürden çagyrdym» diýip aýdany ýerine ýeter ýaly, Hirodesiň ölümüne deňeç şol ýerde galdy.

Oglanlaryň öldürilmegi

¹⁶ Müneçjimleriň aldanyny bilensoň, Hirodes gaty gaharlanyp, Beýtullahama we onuň etrabyndaky ähli obalara adam iberdi-de, müneçjimlerden sorap anyklan wagtynda bolan oglanlaryň iki ýaşlysyna çenli hemmesini öldürtdi. ¹⁷ Şeýlelikde, Ýeremiýa pygamber arkaly aýdylan şu söz ýerine yetdi: ¹⁸ «Ramadan bir ses eşidildi, agy we çuň matam sesi. Çagalary üçin aglaýan Rahel özüne teselli berilmegini islemeýär, çünki olar ýok».

Nasyra öwrüliş

¹⁹ Hirodes ölende, Rebbiň bir perişdesi Müsürde Ýusubyň düýşüne girip: ²⁰ «Tur, çaga bilen Onuň ejesini al-da, Ysraýyl ýurduna gaýt, çünki çaganyň janynyň kastyna çykanlar öldi» diýdi. ²¹ Ol turdy, çagadyr ejesini alyp, Ysraýyl ýurduna gaýtdy. ²² Ýöne Arhelasyň öz atasy Hirodesiň ýerine Ýahudanyň patyşasy bolanyny eşidip, ol ýere barmaga gorkdy, düýş bilen duýduryş berlensoň bolsa, Jelile etraplaryna ýola düşdi. ²³ Gelip, Nasyra diýen bir şäherde mesgen tutdy, şeýdip, pygamber arkaly: «Oňa nasyraly diýler» diýip aýdylan söz ýerine yetdi.

3-NJI BAP

Ýahýanyň wagzy

¹ Şol günlerde Ýahudanyň çölünde wagzy edip, çokundyryjy Ýahýa peýda boldy. ² Ol: «Toba ediň, çünki Gögün Patyşalygy golaýlady» diýýärdi. ³ Sebäbi ol Işaya pygamberiň: «Çölde gygyryanyň sesi: „Rebbiň ýoluny taýýarlaň, Onuň ýodalaryny dogrulaň“ diýýär» diýenidir.

⁴ Ýahýanyň düýe yününden geýimi, bilinde gaýyş guşagy bardy, iýmiti bolsa ýabany bal bilen çekirtgedi. ⁵ Şonda Iýerusalim, tutuş Ýahuda we bütün Iordan etraby onuň ýanyna eňdi. ⁶ Olar günälerini boýun alýardylar, Ýahýa hem olary Iordan derýasynda çokundyryardy. ⁷ Ýahýa köp fariseýleriň we saddukeýleriň-de çokundyrylmaga gelyändiklerini görüp, olara şeýle diýdi: «Eý, alahöwrenler nesli! Geljek gazapdan gaçmagy size kim salgy berdi? ⁸ Indi toba mynasyp hasyl beriň. ⁹ İçinizden: „Biziň atamyz Ybraýymdyr“ diýip oýlanmaň. Çünki men size aýdýaryn, Hudaý bu daşlardan-da Ybraýyma perzent ýaratmagy başaryandyr. ¹⁰ Palta eýýäm agaçlaryň düýbünde ýatyr: oňat miwe bermeýän ağaç kesilip, oda taşlanar. ¹¹ Men sizi toba üçin suw bilen çokundyryaryn, ýöne menden soňra Geljek menden has güýçlüdir. Men Onuň çaryklaryny götermäge-de mynasyp dälidirin. Ol sizi Mukaddes Ruh hem-de ot bilen çokundyrar. ¹² Onuň küregi elindedir. Ol harman ýerini süpürüp, bugdaýy Öz ammaryna ýygnap, samany sönmez otda ýakar».

Isa çokundyrylýar

¹³ Onsoň Isa Ýahýa tarapyndan çokundyrylmak üçin, Jelileden Iordana, Ýahýanyň ýanyna geldi. ¹⁴ Emma Ýahýa Ony saklap: «Meni Sen çokundyrmaly welin, Sen meniň ýanyma gelýärsiňmi?» diýdi. ¹⁵ Isa oňa: «Häzir, goý, şeýle bolsun, çünki bize hak zady berjaý etmek ýaraşýandyr» diýip jogap berdi. ¹⁶ Isa çokundyrylyp, derrew suwdan çykdy. Ine, Gök açyldy, Ol Hudaýyň Ruhunyň kepderi kimin, Öz üstüne inip gelýänini gördi. ¹⁷ Şonda Gökden bir ses: «Bu Meniň söýgüli Oglum. Men Ondan köprazydyryn» diýdi.

4-NJI BAP*Isa synalýar*

¹ Onsoň, Ruh Isany iblisiň synamagy üçin, çöle äkitdi. ² Isa kyrk gije-gündizläp oraza tutansoň ajykdy. ³ Synagçy ýanyna gelip, Oňa: «Sen Hudaýyň Ogly bolsaň, şu daşlar çörek bolsun diýip buýur» diýdi. ⁴ Emma Isa: «Adam diňe bir çörek bilen däl-de, eýsem, Hudaýyň agzyndan çykan her bir söz bilen hem ýaşaýandyr diýip ýazylgydyr» diýip jogap berdi.

⁵ Onsoň iblis Ony mukaddes şähere getirip, ybadathananyň küňresinde oturdy-da, ⁶ Oňa şeýle diýdi: «Sen Hudaýyň Ogly bolsaň, Özüni aşak zyň. Sebäbi: „Ol Öz perişdelerine Sen hakda buýruk berer, olar aýagyň daşa degäýmesin diýip, Seni ellerinde götererler“». ⁷ Isa oňa: «„Öz Hudaýyň Rebbi synama“ diýip-de ýazylgydyr» diýdi.

⁸ Iblis ýene Isany äpet belent daga eltdi, dünýäniň bütin patyşalyklaryny, olaryň şan-şöhretyny görkezip, ⁹ Oňa: «Dyza çöküp, maňa sezde etseň, men şu zatlaryň hemmesini Saňa bereýin» diýdi. ¹⁰ Şonda Isa oňa: «Ýanymdan aýryl, şeytan! „Öz Hudaýyň Rebbe sezde et, diňe Oňa gulluk et“ diýip ýazylgydyr» diýdi. ¹¹ Onsoň iblis Ony terk edip gitdi. Perişdeler gelip, Oňa hyzmat etdiler.

Isa Hoş Habary yglan etmäge başlaýar

¹² Isa Ýahýanyň tutulanyny eşidende, Jelilä gitdi. ¹³ Ol Nasyradan aýrylyp, Zebulun we Naftaly etrabyna bardy, deňiz ýakasynda bolan Kapernaumda mekan tutdy. ¹⁴ Şeýdip, Işaya pygamber arkaly aýdylan şu sözler ýerine ýetdi:

¹⁵ «Zebulun ýurdy we Naftaly ýurdy,
Iordanyň aňyrsynda,
Deňiz ýakasyndaky ýolda,
Milletleriň Jelilesinde,
¹⁶ Garaňkyda oturan halk
Bir uly ýşyk gördi.
Ölüm ýurdunda we kölegesinde
Oturanlara ýşyk ýalpyldady».

¹⁷ Şonda soň Isa: «Toba ediň, çünki Göğün Patyşalygy golaýlaşdy» diýip, wagyz etmäge başlady.

Isa ilkinji şägirtlerini saýlaýar

¹⁸ Ol Jelile kölüniň ýakasyndan geçip barýarka, iki doganyň – Petrus diýilýän Simun bilen dogany Andreyasyň deňze torlaryny zyňyp duranlaryny gördi. Olar balykçydylar. ¹⁹ Isa olara: «Meniň yzyna düşüň, Men sizi ynsan tutýan balykçylyk edeýin» diýdi. ²⁰ Olar-da derrew torlaryny taşlap, Onuň yzyna düşdüler. ²¹ Isa ol ýerden öňräk gidensoň, başga bir iki doganyň – Zebedeýiň ogly Ýakup bilen onuň dogany Ýahýanyň öz kakalary Zebedeý bilen gaýykda torlaryny bejerip oturanlaryny görüp, olary çagyrdy. ²² Olar hem derrew gaýykdyr kakalaryny taşlap, Onuň yzyna düşdüler.

Isa uly märekä hyzmat edýär

²³ Isa Jeliläniň her tarapyna aýlanyp, ol yerlerdäki sinagogalarda sapak bererdi. Patyşalygyň* Hoş Habaryny wagyz ederdi, halkyň arasyndaky her hili syrkawly, hassalary bejererdi. ²⁴ Onuň at-owazasy bütin Siriýa ýaýrady, dürli syrkawlygy, keseli bar hassalary,

* 4:23 *Patyşalygyň* – Hudaýyň Patyşalygyny aňladýar.

jinly, tutgaýly we oturalary Onuň ýa nyna getirdiler, Ol hem olary sagaltdy. ²⁵ Jelileden, Dekapolisden, Iýerusalimden, Ýahuda we Iordanyň aňyrsyndan uly märekeler Onuň yzyna düşdi.

5-NJI BAP

Hakyky bagtlylyk

¹ Isa märekäni görüp, daga çykdy, oturanynda şägirtleri Onuň ýanyna geldiler. ² Ol söze başlady, olara sapak berip, şeýle diýdi: «³ Ruhy garyplar bagtlydyr, çünki Gögüň Patyşalygy olaryňkydyr. ⁴ Ýaslylar bagtlydyr, çünki olara göwünlik berler. ⁵ Ýumşak adamlar bagtlydyr, çünki olar ýeri miras alarlar. ⁶ Dogrulyga ajy-gyp-suwsanlar bagtlydyr, çünki olar doýup-ganarlar. ⁷ Rehimliler bagtlydyr, çünki olara rehim ediler. ⁸ Ýüregi päkler bagtlydyr, çünki olar Hudaýy görerler. ⁹ Parahatlyk döredýänler bagtlydyr, çünki olara Hudaýyň ogullary diýler. ¹⁰ Dogrulyk ugrunda yzarlananlar bagtlydyr, çünki Gögüň Patyşalygy olaryňkydyr. ¹¹ Men zerarly sögülen, yzarlanan, nähak ýere her hili gyбатыңыз edilen mahaly siz bagtlysynyz! ¹² Şat boluň, begeniň, Gökde aljak sylagyňyz uludyr, çünki sizden öňki pygamberler-de şeýle yzarlandylar».

Duz we ýşyk

«¹³ Siz ýeriň duzusunyz, emma duz tagamyny ýitirse, ol näme bilen duzlanar? Daşaryk taşlanmakdan we aýak astynda depelenmekden başga hiç bir zada ýaramaz. ¹⁴ Siz dünýäniň ýşygysynyz. Dagyň depesinde gurlan şäher gizlin galyp bilmez. ¹⁵ Çyrany ýakyp-da, gabyň aşagynda goýman, çyradanyň üstünde goýýandyrlar, şonda ol öýdäkileriň hemmesine ýşyk berýändir. ¹⁶ Siziň ýşygynyz adamlaryň önünde şeýle bir parlasyn welin, olar gowy işleriňizi görüp, Gökäki Ataňyzy şöhratlandyrsynlar».

Mukaddes Kanun

«¹⁷ Meni Mukaddes Kanuny ýa pygamberleriň ýazgylaryny bozmaga gelendir öýtmän. Men bozmaga däl-de, olary berjaý etmäge geldim. ¹⁸ Çünki size dogrusyny aýdýaryn, Gök bilen ýer geçip gidýänçä, ähli zat berjaý bolýança, Kanunyň bir harpy-da, bir

nokady-da kemelmez. ¹⁹ Muňa görä, kim şu in kiçi tabşyryklardan birini bozsa we şeýle etmegi öwretse, Gögüň Patyşalygynda in kiçi saýylar. Emma kim bulary berjaý etse we öwretse, ol Gögüň Patyşalygynda uly saýylar. ²⁰ Çünki Men size aýdýaryn: dogrulygyňyz kanunçylaryňky bilen fariseýleriňkiden artyk bolmasa, Gögüň Patyşalygyna asla girmersiňiz».

Gahar we jenaýat

«²¹ Siz gadymkylara: „Adam öldürme, kim adam öldürse, höküme sezewar bolar“ diýlenini eşidensiňiz. ²² Emma Men size aýdýaryn: öz doganyňa nähak gaharlanan kişi hökümüne sezewar bolar. Kim öz doganyňa „Raka“* diýse, mejlisiň hökümüne sezewar bolar. Kim „Samsyk“ diýse, dowzahyň oduna sezewar bolar. ²³ Şonuň üçin gurbanyňy gurbanlyk edilyän ýere alyp baranyňda, doganyň senden öýke-kinesiniň bardygy ýadyňa düşse, ²⁴ gurbanyňy şol ýerde, gurbanlyk edilyän ýeriň önünde goý-da, gidip önürti doganyň bilen barlyş, onsoň gelip gurbanyňy bagyş et. ²⁵ Dawagäriň bilen entek ýoldakaň derrew ýaraş, dawagäriň seni kaza, kazy hem seni garawula berip, zyndana salaýmasyn. ²⁶ Saňa dogrusyny aýdýaryn, in soňky köpügi töleyänçä, ol ýerden çykmaryň».

Zyna we talak

«²⁷ Siz: „Zyna etme“ diýlenini eşidensiňiz. ²⁸ Men welin size diýýärim, bir aýala azgyn nebis bilen bakan adam öz yüreginde eýýäm onuň bilen zyna edendir. ²⁹ Sag gözüň seniň günä etmegiňe sebäp bolsa, ony oýup çykar-da taşla, saňa bir synaň yok bolmagy bütin göwräň dowzaha zyňylmagyndan gowudyr. ³⁰ Sag eliniň seniň günä etmegiňe sebäp bolsa, ony kes-de taşla, saňa bir synaň yok bolmagy bütin göwräň dowzaha gitmeginden gowudyr. ³¹ Şeýle hem, „Kim aýalyny goýberse, oňa talak hatyny bersin“ diýlendir. ³² Men welin size diýýärim, zynadan başga sebäp bilen aýalyny aýyran adam onuň zyna etmegiňe sebäp bolýandyr. Aýrylan aýala öýlenen-de zyna edýändir».

* 5:22 *Raka* - akmak, akylsyz.

Ant içmek

«³³Siz ýene-de gadymkylara: „Ýalan ýere ant içme, antlaryňy Rebbin öňünde berjaý et“ diýlenini eşidensiňiz. ³⁴Men welin size asla ant içmäh diýýäriň - Gökden ant içme, çünki ol Hudaýyň tagtydyr. ³⁵Ýerden ant içme, çünki ol Onuň aýaklarynyň basgançagydyr. Iýerusalimden ant içme, çünki ol beýik Patyşanyň şäheridir. ³⁶Öz başyňdan hem ant içme, sebäbi sen onuň bir gylyny-da ak ýa gara edip bilýän dälsiň. ³⁷Siziň - „Hawa“ diýen sözüňiz „Hawa“, „Ýok“ diýeniňiz „Ýok“ bolsun. Mundan artygy iblisdendir».

Göze göz, dişe diş

«³⁸Siz: „Göze - göz, dişe - diş“ diýlenini eşidensiňiz. ³⁹Men welin size diýýäriň, ýamana garşy durma. Gaýta, kim seniň sag ýaňagyňa ursa, ol ýaňagyňy-da oňa öwür. ⁴⁰Seniň bilen dawalaşyp köynegiňi aljak bolýana donuňy-da ber. ⁴¹Kim seni özi bilen bir çakrym ýol ýöremäge mejbur etse, onuň bilen iki çakrym ýol ýöre. ⁴²Saňa dileg salana ber, karz dilejek bolýandan ýüzüni öwürme».

Duşmanlaryňyzy söýüň

«⁴³Siz: „Goňşyňy söý, duşmanyňy ýigren“ diýlenini hem eşidensiňiz. ⁴⁴Men welin size diýýäriň, Gökäki Ataňyzyň ogullary bolar ýaly, duşmanlaryňyzy söýüň, özüňize gargaýanlara alkyş okaň, ýigrenýänlere ýagşylyk ediň, size zulum edýänler, sizi yzarlaýanlar üçin doga ediň. ⁴⁵Çünki Gökäki Ataňyz Öz Gününi ýamanlaryň hem, ýagşylaryň hem üstüne dogurýar, ýagmyryny dogrularyň hem, egrileriň hem üstüne ýagdyrýar. ⁴⁶Siz özüňizi söýýänleri söýýän bolsaňyz, onda näme sylagyňyz bolar? Salgy ýygnaýanlar-da şeýle etmeyärimi? ⁴⁷Diňe öz gardaşlaryňyza salam berýän bolsaňyz, onda, näme artykmaç iş edýärsiňiz? Milletler-de şeýle etmeyärimi? ⁴⁸Şeýlelikde, Gökäki Ataňyzyň kämil bolşy ýaly, siz-de kämil boluň».

6--NJY BAP*Garyplara ýardam*

«¹Sak boluň, etjek dogry işleriňizi göz üçin adamlaryň öňünde etmäh, ýogsa, Gökäki Ataňyzdan aljak sylagyňyz bolmaz. ²Şonuň üçin, sadaka bereniňde ikiyüzli adamlaryň il arasynda taryplanjak bolup, sinagogalarda, köçelerde edişi ýaly, öňünde surnay çaldyрма. Size dogrusyny aýdýaryn, olar öz sylaglaryny eýýäm alandyrlar. ³⁻⁴Sadakaň gizlin bolar ýaly, bereniňde sag eliň näme edýänini sol eliň bilmesin. Gizlinlikde edileni görýän Ataň saňa ony açyk gaýtaryp berer».

Doga

«⁵Doga edeniňde ikiyüzlüler ýaly bolma, çünki olar göz üçin sinagogalarda, köçe burçlarynda durup doga etmegi halaýarlar. Men size dogrusyny aýdýaryn, olar öz sylaglaryny eýýäm alandyrlar. ⁶Emma sen doga edeniňde, öz otagyňa girip, gapyny ýap-da, gizlinlikdäki Ataňa doga et. Gizlinlikde edileni görýän Ataň saňa ony açyk gaýtaryp berer. ⁷Siz doga edeniňizde milletler ýaly, boş sözleri gaýtalap durmaň, çünki olar köp sözlemek bilen eşidileris öydýärler. ⁸Olar ýaly bolmaň, çünki Ataňyz size nämeleriň gerekdigini, Ondan dilemänkäňiz bilýändir. ⁹Şonuň üçin, şeýle doga ediň:

„Eý, Gökäki Atamyz! Adyň mukaddes bolsun.

- ¹⁰ Patyşalygyň gelsin.
Gökde bolşy ýaly,
Ýerde-de Seniň islegiň amala aşsyn.
- ¹¹ Gündelik çöregimizi
Bize şu gün ber.
- ¹² Bize ýamanlyk edýänleriň ýazyklaryny
geçişimiz ýaly,
Sen-de biziň ýazyklarymyzy geç.
- ¹³ Bizi synaga salma, bizi iblisden halas et.
Çünki patyşalyk, gudrat we şöhrat
Ebedilik Seniňkidir. Omyň“.

¹⁴ Siz adamlaryň ýazyklaryny bagyşlasaňyz, Gökdäki Ataňyz hem siziň ýazyklaryňyzy bagyşlar. ¹⁵ Adamlaryň ýazyklaryny bagyşlamasaňyz, Ataňyz hem siziň ýazyklaryňyzy bagyşlamaz».

Oraza

«¹⁶ Oraza tutanyňyzda ikiýüzlüler ýaly yüzüňizi çytmaň, çünki olar adamlara oraza tutýanyňy görkezjek bolup, yüzlerini çytýarlar. Size dogrusyny aýdýaryn, olar öz sylaglaryny eýýäm alandyrlar. ¹⁷⁻¹⁸ Emma sen oraza tutanyňda adamlara däl-de, gizlinlikdäki Ataňa oraza tutýanyňy görkezer ýaly, başyňa ýag çal, yüzüňi ýuw. Gizlinlikde edileni görýän Ataň saňa ony açyk gaýtaryp berer».

Gökdäki hazynalar

«¹⁹ Ýer yüzünde özüňize hazyna ýygnamaň, bu ýerde güýe bilen pos iýýändig, bu ýere ogrular girip ogurlaýandyr. ²⁰ Özüňize Gökte hazyna ýygnaň, ol ýerde ne güýe, ne pos iýýändig, ne-de ogrular girip ogurlaýandyr. ²¹ Hazynaňyz niredede bolsa, ýuregiňiz hem şol ýerde bolar. ²² Bedeniň çyrasy gözdür. Gözüň sag bolsa*, bütin bedeniň hem ýagty bolar. ²³ Gözüň şikesli bolsa**, bütin bedeniň garaňky bolar. Şeýlelik bilen, eger sendäki ýşyk garaňky bolsa, ol garaňky nähili goýy bolar! ²⁴ Hiç kim iki hojaýyna hyzmat edip bilmez, çünki ýa birini ýigrenip, ol birini söýer, ýa-da birine wepaly bolup, ol birini äsgermezlik eder. Siz-de hem Hudaýa, hem-de mammona*** hyzmat edip bilmersiňiz».

Gaygy etmäh

«²⁵ Munuň üçin size diýýärim, näme iýip, näme içerin diýip janyňyzy, näme geýerin diýip, teniňizi gaýgy etmäh. Jan iýmitden, ten egin-eşikden ýokary dälmidir? ²⁶ Gögüň guşlaryna serediň, olar ne ekýärler, ne orýarlar, ne-de ammarlara üýşürýärler. Gökdäki Ataňyz onda-da olary iýmitlendirýär. Siz olardan gymmatly dälmissiňiz?»

* 6:22 *Gözüň sag bolmak* - sahy bolmak.

** 6:23 *Gözüň şikesli bolmak* - gysganç bolmak.

*** 6:24 *Mammon* - pul.

²⁷ Siziň haýsy biriňiz alada edip, öz boýuňyzy tirsek boýy artdyryp bilýärsiňiz? ²⁸ Näme üçin egin-eşik hakda gaýgy edýärsiňiz? Meýdan liliýalarynyň ösüşine serediň: olar ne zähmet çekýärler, ne-de ýüp egirýärler. ²⁹ Emma size diýýärim, Süleyman hem özüniň bütin şan-şöhratynda bularyň biri ýaly-da geýinmändi. ³⁰ Ýöne şu gün bolup, ertir ojaga taşlanýan meýdan otuny Hudaý şeýle geýindirýän bolsa, sizi ondan has artyk geýindirmezmi, eý, imany azlar? ³¹ Şoňa görä, „Näme iýeris?“, „Näme içeris?“, „Näme geýeris?“ diýip gaýgy etmäh. ³² Bütin bu zatlary başga milletler agtarýarlar, ýöne Gökdäki Ataňyz bu zatlaryň barynyň size gerekdigini bilýär. ³³ Siz öňürti Hudaýyň Patyşalygyny, Onuň dogrulygyny agtaryň, şonda bu zatlar hem size onuň üstüne goşulyp berler. ³⁴ Şonuň üçin, ertiri gaýgy etmäh, çünki ertir öz gaýgysyny özi eder. Her günüň derdi özüne ýeterlikdir».

7-NJI BAP

Başgalaryň üstünden höküm çykarmaň

«¹ Üstünüzden höküm çykarylmas ýaly, başgalaryň üstünden höküm çykarmaň. ² Çünki nähili höküm çykarsaňyz, siziň-de üstünüzden şonuň ýaly höküm çykarylar; haýsy ölçeg bilen ölçeseňiz, size-de şol ölçeg bilen ölçeler. ³ Näme üçin sen doganyňyň gözündäki çöpi görýärsiň-de, öz gözündäki agajy saýgarmaýarsyň? ⁴ Ýa-da öz gözünde agaç barka, doganyňa nädip: „Gel, gözündäki çöpi çykaraýn“ diýjek? ⁵ Eý ikiýüzlü, ilki öz gözünden agajy çykar, onsoň doganyň gözünden çöpi çykarmak üçin oňat saýgararsyň. ⁶ Mukaddes zady itlere bermäh, dürdäneleriňizi doňuzlaryň öňüne taşlamaň, olary aýaklary bilen depeläp, öwrülip, sizi tike-tike edäýmesinler».

Hudaýdan diläh

«⁷ Diläh, size berler; agtaryň, taparsyňyz; gapyny kakyň, size açylar. ⁸ Çünki dilän alar, agtaran tapar, gapy kakana açylar. ⁹ Sizden haýsy adam ogly çörek dilände, oňa daş berer? ¹⁰ Ýa balyk dilände, oňa ýylan berer? ¹¹ Şeýlelikde, erbet bolan siz öz oglanlaryňyza oňat sylaglar bermegi bilýän bolsaňyz, onda Gökdäki Ataňyz

Özünden dilänlere has-da köp oñat zatlar berer! ¹² Şoña görä, adamlaryň özünüze näme etmegini isleýän bolsaňyz, siz hem olara şony ediň, çünki kanun we pygamberler ýazgylarynyň özeni şudur».

Dar gapy, giň gapy

«¹³ Dar gapydan giriň, çünki heläkçilige getirýän gapy giň, ýol inli, ol gapydan girýänler köpdür. ¹⁴ Ýöne ýaşayşa getirýän gapy dar, ýol insiz, ony tapýanlar azdyr».

Agaç we onuň miwesi

«¹⁵ Ýalan pygamberlerden ägä boluň. Olar siziň ýanyňyza goýun derisine girip gelerler, emma içi ýyrtyjy möjekdirler. ¹⁶ Siz olary miwelerinden tanarsyňyz. Tikenden üzüm ýa gyzgandan injir ýygylýarmy? ¹⁷ Sonuň ýaly-da, her bir oñat agaç oñat miwe berýändir, erbet agaç bolsa erbet miwe berýändir. ¹⁸ Oñat agaç erbet miwe berip bilmez, erbet agaç-da oñat miwe berip bilmez. ¹⁹ Oñat miwe bermeýän her bir agaç kesilip, oda taşlanýandyr. ²⁰ Şeýlelik bilen, ýalan pygamberleri miwelerinden tanarsyňyz. ²¹ Maňa: „Ýa Reb! Ýa Reb!“ diýen her bir adam Gögüň Patyşalygyna girmez, diňe Gökdäki Atamyň islegini berjaý eden girer. ²² Şol günde köpler Maňa: „Ýa Reb, ýa Reb, biz seniň adyň bilen welilik etmedikmi? Seniň adyň bilen jynlary kowmadykmy? Seniň adyň bilen köp mugjyzalar etmedikmi?“ diýerler. ²³ Şonda Men olara: „Eý betkärler, Men sizi asla tanamaýaryn, ýanymdan aýrylyň!“ diýip, açyk aýdaryn».

Iki bina

«²⁴ Şeýlelikde, Men bu sözlerimi eşidip, olary berjaý edýän kişi ni öýüni gaýanyň üstünde salan akylly adama meňzedýärin. ²⁵ Ýagş ýagyp siller geldi, ýeller öwsüp, ol öýe urdy, emma öý ýykylmady, çünki ol gaýanyň üstünde gurlupdy. ²⁶ Meniň bu sözlerimi eşidip, olary berjaý etmedik kişi öýüni çägäniň üstünde salan akmak adam ýaly bolar. ²⁷ Ýagş ýagyp, siller geldi, ýeller öwsüp, ol öýe urdy; öý ýykylady, onuň ýykylşy hem gorkunç boldy». ²⁸ Isa bu sözləri

aýdyp bolanyndan soň, märeke Onuň taglymatyna haýran galdy. ²⁹ Çünki Isa olara kanunçylar ýaly däl-de, erk-ygtyýarly biri ýaly bolup sapak berýärdi».

8-NJI BAP

Isa heýwere kesellini sagaldýar

¹ Isa dagdan inende, uly märeke Onuň yzyna eýerdi. ² Ine, heýwere keselli bir adam gelip: «Ýa Reb, eger isleseň, meni tämiz edip bilersiň» diýip, Oña sežde etdi. ³ Isa hem elini uzadyp, oña degirdi-de: «Isleýärin, tämiz bol!» diýdi. Ol hem şol bada heýwere keselinden tämiz boldy. ⁴ Isa oña şeýle diýdi: «Ägä bol, muny hiç kime aýtma, ýöne git-de, özüni ruhana görkez, hemmelere güwälik bolar ýaly, Musanyň tabşyran gurbanyny bagyş et».

Ýüzbaşynyň imany

⁵ Isa Kapernauma girende, bir ýüzbaşy Onuň ýanyna gelip: ⁶ «Reb, meniň hyzmatkärim öýde ysmaz bolup ýatyr, gaty yza çekýär» diýip, Oña ýalbardy. ⁷ Isa oña: «Baryp, ony sagaldaryn» diýdi. ⁸ Ýüzbaşy şeýle jogap berdi: «Ýa Reb, Seniň öýüme gelmegiňe men mynasyp däl, diňe birje söz aýt, hyzmatkärim sagalar. ⁹ Çünki men-de bir gol astyndaky adam, meniň gol astymda hem esgerler bar. Birine „Git“ diýsem, gidýär, ýene birine „Gel“ diýsem, gelýär, hyzmatkärime „Şuny et“ diýsem, edýär». ¹⁰ Isa muny eşidende haýran galdy, yzyna düşüp gelyänlere şeýle diýdi: «Size dogrusyny aýdýaryn, Men hatda Ysraýylda hem beýle imany hiç kimde göremok. ¹¹ Size diýýärin, gündogardan, günbatardan köp adamlar gelip, Ybraýym, Yshak we Ýakup bilen birlikde Gögüň Patyşalygynda oturlarlar. ¹² Patyşalygyň mirasçylary bolsa daşaryk garaňkylyga taşlanar, ol ýerde agy we diş gyjama bolar». ¹³ Isa ýüzbaşy: «Git, saňa iman edişiniň ýaly bolsun» diýdi. Onuň hyzmatkäri şol sagadyň özünde sagaldy.

Isa köp syrkawlary sagaldýar

¹⁴ Isa Petrusyň öýüne baranda, onuň gaýnanesiniň gyzyrma tutup ýatanyny gördi. ¹⁵ Onuň eline elini degirdi. Şol bada aýalyň gyzyrmasy aýryldy, turup, Isa hyzmat etmäge durdy. ¹⁶ Aşşam

düşende, jyn-arwah uran köp adamlary Onuň ýanyna getirdiler. Ol hem bir söz bilen erbet ruhlary çykardy, syrkawlaryň hemmesini sagaltdy.

¹⁷ Bularyň hemmesi Işaýa pygamber arkaly aýdylan şu sözüň yerine ýetmegi üçin boldy: «Biziň ejizliklerimizi Öz üstüne aldy, syrkawlyklarymyzy Öz gerdeninde çekdi».

Isanyň yzyna eýermek

¹⁸ Isa töweregindäki uly märekäni görüp, beýleki kenara geçmekligi buýurdy. ¹⁹ Şol wagt bir kanunçy gelip, Oňa: «Mugallym! Sen nirä gitseň, men-de Seniň zyzna düşjek» diýdi. ²⁰ Isa oňa: «Tilkileriň süreni, Gök guşlarynyň höwürtgesi bardyr, ýöne Ynsan Oglunyň başyny ýassyga goýara-da ýeri ýokdur» diýdi. ²¹ Başga bir şägirdi Isa: «Ýa Reb! Rugsat et, öňürti gidip kakamy jaýlaýyn» diýdi. ²² Emma Isa oňa: «Meniň zyzma düş, goý, ölüler öz ölülerini jaýlasynlar» diýdi.

Isa tupany ýatyryýar

²³ Isa gaýyga münende, şägirtleri Onuň yzyna eýerdiler. ²⁴ Onsoň kölde bir uly tupan turup, gaýyk tolkunlara büreldi. Isa bolsa ýatyrdy. ²⁵ Şägirtleri baryp, Ony oýaryp: «Bizi halas et, ýa Reb, heläk bolup barýarys» diýdiler. ²⁶ Isa olara: «Eý, imany azlar, näme üçin gorkýarsyňyz?» diýdi. Ol turup, ýele, köle käýänsoň, imi-salalyk boldy. ²⁷ Hemmeler: «Bu nähili adam, ýel-de, köl-de Onuň sözüne gulak asýar!» diýip geňirgenişdiler.

Isa jynlary çykarýar

²⁸ Isa beýleki kenara – gadaralylaryň ýurduna baranda, Oňa mazardan çykan iki sany jynly adam gabat geldi. Bular gaty howpludy, hiç kim bu ýoldan geçip bilmezdi. ²⁹ Olar: «Eý Hudaýyň Ogly Isa, biziň bilen näme işiň bar? Bu ýere wagtyndan öň bizi gynamaga geldiňmi?» diýip gygyryşdylar.

³⁰ Olardan uzagrakda otlap ýören bir doňuz sürüsi bardy. ³¹ Jynlar Isa: «Bizi kowjak bolsaň, doňuz sürüsine gönder» diýip ýalbardylar. ³² Isa hem olara: «Gidiň» diýdi. Olar hem çykyp doňuzlara

girdiler. Onsoň tutuş süri uçutdan kölüň içine paýyrdaşyp, suwda gark boldy. ³³ Çopanlar bolsa şähre gaçyp gelip, ähli zady, jynlylaryň başyna düşen işi hem habar berdiler. ³⁴ Onsoň bütün şäher Isany garşylamaga çykdy we Ony görenlerinde, ülkelerini terk etmegi üçin, Oňa ýalbardylar.

9-NJY BAP

Bir ysmazyň sagaldylyşy

¹ Isa gaýyga mündi-de, beýleki kenara geçip, öz şäherine geldi. ² Ine, Onuň ýanyna düşekde ýatan bir ysmazy getirdiler. Isa olaryň imanyny görüp, ysmaza: «Oglum, batyr bol, seniň günäleriň ötüldi» diýdi. ³ Şonda kanunçylardan käbirleri öz içlerinden: «Bu adam Hudaýa dil ýetirýär» diýdiler. ⁴ Emma Isa olaryň pikirlerini bilip, şeýle diýdi: «Näme üçin göwnüňize erbet pikirler getirýärsiňiz? ⁵ Haýsysy aňsat: „Günäleriň ötüldi“ diýmekmi ýa-da „Tur, ýöre“ diýmek? ⁶ Emma siz Ynsan Oglunyň ýer yüzünde günäleri ötmäge ygtyýarynyň bardygyny biler ýaly...» diýdi-de, ysmaz bolan adama: «Tur, düşegini al-da, öýüne git» diýdi. ⁷ Ol-da turup, öýüne gitdi. ⁸ Märeke muny görüp haýran galdy*. Olar adama beýle ygtyýar beren Hudaýy şöhratlandyrdylar.

Mattanyň şägirtlere goşulyşy

⁹ Isa şol ýerden geçip barýarka, Matta atly bir adamyň salgythanada oturanyny görüp, oňa: «Meniň zyzma düş» diýdi. Ol hem turup, Onuň yzyna düşdi. ¹⁰ Isa öýde saçak başynda otyrka, ine, köp salgytçylar, günäkärler gelip, Isa we Onuň şägirtleriniň ýanynda oturdylar. ¹¹ Fariseýler muny görüp, Onuň şegirtlerinden: «Näme üçin siziň Mugallymyňyz salgytçylardyr günäkärler bilen bile nahar iýýär?» diýip soradylar. ¹² Isa muny eşidip, şeýle diýdi: «Tebip saglara däl-de, syrkawlara gerekdir. ¹³ Ýöne siz gidin-de: „Men gurban däl-de, rehimdarlyk isleýärin“ diýen sözüň manysyny öwreniň, çünki Men dogry adamlary däl-de, günäkärleri toba çagyrmaga geldim».

* ^{9:8} *Haýran galdy* – in gadymy golýazmalarda: «gorkdy».

Oraza barada sorag

¹⁴ Onsoň Ýahýanyň şägirtleri Isanyň ýanyna gelip, şeýle diýdiler: «Näme üçin biz we fariseýler oraza tutýarys-da, Seniň şägirtleriň oraza tutmaýarlar?» ¹⁵ Isa olara şeýle jogap berdi: «Giyew ýanlaryndaka, toýa çagyrylanlar ýas tutup bilermi? Ýöne giýewiň olardan alynjak günleri geler, şonda olar oraza tutarlar. ¹⁶ Hiç kim köne eşiğe täze matadan ýama salmaz, çünki salnan ýama köne eşikden gopup, ýyrtyk has erbet bolar. ¹⁷ Şonuň ýaly, täze şerap-da köne meşiklere guýulmaz. Şeýle edilse, meşikler ýarylyp, şerap döküler, meşikler hem zaýalanar. Täze şerap täze meşiklere guýulýandyr, şeýlelikde, ikisi hem aýawly saklanýandyr».

Direlen gyz, sagaldylan aýal

¹⁸ Bu zatlary olara aýdyp durka, ine, bir sinagoga başlygy geldi, Onuň aýagyna ýykylyp: «Meniň gyzym ýaňyja öldi. Muňa garamazdan, gel-de, elini onuň üstünde goý, ol direler» diýdi. ¹⁹ Isa turup, şägirtleri bilen bile onuň yzyna düşüp girdi. ²⁰ Ine, on iki ýyldan bäri gan akma keselinden ezyet çekýän bir aýal Isanyň ýeňsesinden gelip, Onuň geýiminiň syýyna elini degirdi. ²¹ Çünki ol aýal öz içinden: «Diňe geýimine-de elimi degirsem sagalaryn» diýýärdi. ²² Isa-da yzyna öwrülip, ony gördi-de: «Batyr bol, gyzym, imanyň saňa şypa berdi» diýdi. Aýal şol sagadyň özünde sagaldy.

²³ Isa başlygyň öýüne gelende, tüýdükçileri, galmagal edişip duran märekäni görüp, ²⁴ olara: «Aýrylyň, gyz ölenok, diňe uklap ýatyr» diýdi. Olar Isa gülüşdiler. ²⁵ Märeke daşaryk çykarylanda, Isa içerik girip, gyznyň elinden tutdy, gyz hem aýaga galdy. ²⁶ Bu habar ol ýurduň ähli ýerine ýaýrady.

Iki kör bilen bir lalyň sagaldylyşy

²⁷ Isa ol ýerden gelyärkä, iki sany kör adam Onuň yzyna düşüp: «Bize rehim et, eý Dawut Ogly» diýip gygyryşdylar. ²⁸ Isa öýe girende, körler Onuň ýanyna geldiler. Isa olara: «Meniň bu işi başarjagyma ynanýarsyňyzmy?» diýdi. Olar hem Oňa: «Hawa, ýa Reb» diýdiler. ²⁹ Onsoň Isa olaryň gözlerine elini degrip: «Size

imanyňyza görä bolsun» diýdi. ³⁰ Olaryň hem gözleri açyldy. Isa: «Ägä boluň, muny hiç kim bilmesin» diýip, olara berk tabşyrdy. ³¹ Emma olar çykan batlaryna, Onuň at-owazasyny ýurduň ähli ýerine ýaýratdylar. ³² Olar çykyp barýarka, ine, jyn uran bir lal adamy Onuň ýanyna getirdiler. ³³ Jyn kowlandan soň, lal adam geplemäge başlady. Märeke geň galyp: «Ysraýylda hiç haçan beýle zat görülen däldir» diýişdiler. ³⁴ Emma fariseýler: «Ol jynlary jynlaryň hany arkaly kowup çykaryr» diýişdiler.

Hasyl bol, işgär az

³⁵ Isa şäherme-şäher, obama-oba aýlanyp, olaryň sinagogalarynda sapak bererdi, Patyşalygyň Hoş Habaryny wagyz edip, her syrkawlygy, her hassalygy bejederdi. ³⁶ Isa märekäni görüp, olara haýpy geldi, çünki olar çopansyz goýunlar ýaly pytraňnydy, alaçsyzdy. ³⁷ Şonda, Isa şägirtlerine şeýle diýdi: «Hasyl bol, ýöne işçi az. ³⁸ Munuň üçin, Öz hasylyny ýygмага işçi iberer ýaly, hasyl eýesi Rebbe ýalbaryň».

10-NJY BAP*Isa on iki resulyňy il arasynda iberýär*

¹ Isa on iki şägirdini ýanyna çagyryp, olara al-arwahy kowmaga, her hili syrkawlygy, her hili hassalygy bejermäge ygtyýar berdi. ² On iki resulyň atlary şular: birinjisi Petrus diýlen Simun we dogany Andreas, Zebedeyiň ogly Ýakup we dogany Ýahýa, ³ Filipus, Bartolomeus, Tomas we salgytçy Matta, Alfeusyň ogly Ýakup we Taddeus lakamly Lebbeus, ⁴ Watançaý Simun we Isa haýynlyk eden Iuda Iskariot. ⁵ Isa bu Onkileri ýollap, olara şeýle buýruk berdi: «Özge milletlere degişli ýerlere gitmän, samariýalylaryň şäherleriniň hiç birine barman, ⁶ Ysraýyl öýüniň ýiten goýunlarynyň ýanyna baryň. ⁷ Barýarkaňyz Gögün Patyşalygynyň golaýlandygyny wagyz ediň. ⁸ Syrkawlary sagaldyň, heýwere kesellileri tämiz ediň, ölüleri direldiň, jynlary çykaryň. Mugt aldyňyz, mugt beriň. ⁹ Guşagyňyzda ne altyn, ne kümüş, ne-de mis saklaň. ¹⁰ Ýol üçin ne torba, ne-de iki köýnek, ne çaryk, ne-de taýak alyň. Çünki işgär öz azygyna mynasypdyr. ¹¹ Haýsy şähere ýa oba barsaňyz, ol ýerde

kimiň mynasypdygyny sorap-idäň-de, gaýdýançaňyz şol ýerde boluň. ¹² Bir öýe gireniňizde, şol öýe salam beriň. ¹³ Öýdäkiler salama mynasyp bolsa, salamyňyz olaryň üstüne geler. Öýdäkiler mynasyp bolmasa, salamyňyz özüňize döner. ¹⁴ Kim sizi kabul etmese, sözleriňizi diňlemese, ol öýden ýa şäherden çykyp barýarkaňyz aýaklaryňyzyň tozanyny kakýň. ¹⁵ Size dogrusyny aýdýaryn, magşar günü Sodom we Gomorra şäherleriniň ýagdaýy ol şäheriň ýagdaýyndan has ýeňil bolar».

Geljek muşakgatlar

«¹⁶ Ine, Men sizi möjekleriň arasyna goýunlar ýaly ýollaýaryn, şonuň üçin ýylanlar ýaly akylly, kepderi ýaly sada boluň. ¹⁷ Adamlardan ägä boluň, çünki olar sizi mejlislere tabşyrlar, sinagogalarynda ýenjerler. ¹⁸ Siz olara we milletlere güwälik bolar ýaly, Men sebäpli hökümdarlaryň, patşalaryň huzuryna eltilersiňiz. ¹⁹ Ýöne olar sizi eltip tabşyranlarynda, nähili ýa näme diýjeňizi gaýy etmän, çünki näme diýilmelidigi şol sagatda size berler. ²⁰ Çünki gepleýän siz däl-de, siz arkaly gepleýän Ataňyzyň Ruhudyr. ²¹ Dogan dogany, ata çagasyňy ölüme tabşyrrar, çagalar hem ata-enelerine baş göterip, olary öldürderler. ²² Meniň adym sebäpli hemmeler sizi ýigrener, emma soňuna çenli çydan halas bolar. ²³ Sizi bir şäherde yzarlasalar, beýlekisine gaçýň. Size dogrusyny aýdýaryn, Ynsan Ogly gelyänçä, siz Ysraýlyň ähli şäherlerine asla aýlanyp bilmersiňiz. ²⁴ Şägirt öz mugallymyndan, gul öz agasyndan ýokary däl. ²⁵ Şägirde öz mugallymy ýaly, gula öz agasy ýaly bolmak yeterlidir. Öý eýesine Beýelzebul diýen bolsalar, onuň içeresindäkilere ondan hem beter diýerler».

Kimden gorkmaly

«²⁶ Şonuň üçin olardan gorkmaň. Çünki üsti açylmajak ýapyk zat, bilinmejek gizlin zat ýokdur. ²⁷ Garaňkylykda size näme aýtsam, şony ýagtylykda aýdyň. Gulagyňyza çakylan çawuşy tamalaryň üstünden yglan ediň. ²⁸ Bedeni öldürüp, jany öldürüp bilmeýänlerden gorkman, eýsem, dowzahda hem teni, hem jany ýok etmäge gudraty bar bolan Hudaýdan gorkuň. ²⁹ Iki serçe bir köpüğe

satylmajarymy? Muňa garamazdan, Ataňyzdan rugsatsyz olaryň biri-de ýere gaçýan däl. ³⁰ Siziň başyňyzyň saçlary hem bütinleý sanalgydyr. ³¹ Munuň üçin gorkmaň, siz köp serçelerden gymmatlysyňyz. ³² Kim meni ynsanlaryň önünde ykrar etse, Men-de ony Gökdäki Atamyň önünde ykrar ederin. ³³ Kim-de Meni adamlaryň önünde inkär etse, Men-de ony Gökdäki Atamyň önünde inkär ederin».

Parahatlyk däl-de, gylyç getirdim

«³⁴ Meni ýer yüzüne parahatlyk getirmäge gelendir öýtmäň. Men parahatlyk däl-de, gylyç getirmäge geldim. ³⁵ Çünki Men ogly atasyndan, gyzy enesinden, gelni gaýyn enesinden aýyrmaga geldim. ³⁶ Adamyň duşmany öz içeresindäkiler bolar. ³⁷ Atasyny, enesini Menden artyk söýen Maňa mynasyp däl. Ogluny, gyzyňy Menden artyk söýen Maňa mynasyp däl. ³⁸ Öz haçyny alyp, Meniň yzma düşmedik hem Maňa mynasyp däl. ³⁹ Janyny goran ony ýitirer. Meniň ugrumda janyny ýitiren ony gorar. ⁴⁰ Sizi kabul eden Meni kabul eder, Meni kabul eden hem Meni Ýollany kabul eder. ⁴¹ Kim bir pygamberi pygamberligi üçin kabul etse, pygamberiň sylagyny alar. Bir dogry adamy dogrulygy üçin kabul eden dogry adamyň sylagyny alar. ⁴² Kim şu kiçileriň birine şägirtligi üçin, içmäge diňe bir kase sowuk suw berse hem, size dogrusyny aýdýaryn, ol asla sylagsyz galmaz».

11-NJI BAP

Isa we Ýahya

¹ Isa on iki şägirdine öwüt-nesihat berip bolanyndan soň, ol ýerden olaryň şäherlerine sapak bermäge, wagyz etmäge gitdi. ² Ýahya hem Mesihini işlerini zyndanda eşidip, şägirtlerini iberdi. ³ «Sen şol geljek Mesihmi ýa-da biz başga birine garaşmalymy?» diýip, olara soratdy. ⁴ Isa şeýle jogap berdi: «Gidiň-de, görüp-eşidenleriňizi Ýahya habar beriň. ⁵ Körler görýär, agsaklar yöreyär, heýwere keselliler tämizlenýär, kerler eşidýär, ölüler direlýär, garyplara Hoş Habar wagyz edilýär. ⁶ Men sebäpli büdremedik bagtlydyr. ⁷ Olar gidende, Isa Ýahya hakda halaýyga gürrüň bermäge durdy:

«Çöle näme görmäge gitdiňiz? Ýeliň yraýan gamşynymy? ⁸ Eýsem, näme görmäge gitdiňiz? Nepis eşikler geýnen bir adamymy? Nepis eşikler geýnenler patyşalaryň köşklerindedir. ⁹ Eýsem, näme görmäge gitdiňiz? Bir pygamberimi? Hawa, size aýdýaryn, ol pygamberden hem artykdyr. ¹⁰ Ol hakda: „Ine, Men Öz habarçymy Seniň öňüňden iberýärim, ol öňden gidip, Seniň ýoluňy taýýarlar“ diýip ýazylan şoldur. ¹¹ Size dogrusyny aýdýaryn, aýaldan doglanlaryň arasynda Çokundyryjy Ýahýadan ulusy bolan däl, ýöne Hudaýyň Patyşalygynda iň kiçi hem ondan uludyr. ¹² Çokundyryjy Ýahýanyň günlerinden tä şu wagta çenli Gögüň Patyşalygy güýç-gaýrat bilen gazanylýar, ony güýç-gaýratlylar ele salýarlar. ¹³ Bütün pygamberler we kanun Ýahýa çenli welilik etdi. ¹⁴ Ony kabul etmek isleýän bolsaňyz, gelmegine garaşylýan Ýlýas oldur. ¹⁵ Gulagy barlar eşitsin! ¹⁶ Men bu nesli kime meňzedeýin? Olar bazar yerinde oturyp, öz ýoldaşlaryna: ¹⁷ „Size tüýdük çaldyk, tans etmediňiz; agy etdik, agramadyňyz“ diýip gygyrýan çagalara meňzeýärler. ¹⁸ Çünki Ýahýa geldi, ol iýenogam, ičenogam. Olar bolsa, onuň jyny bar diýýärler. ¹⁹ Ynsan Ogly geldi, hem iýýär, hem içýär we olar: „Ine, horan, arakhor, salgıtyç we günäkärleriň dosty“ diýýärler. Ýöne akylarlyk öz işleri bilen tassyklanar».

Toba etmedik şäherler

²⁰ Onsoň, Isa mugjyzalarynyň köp ýüze çykan şäherlerine käýemäge durdy, çünki olar toba etmändiler. ²¹ Waý saňa, eý Horazin! Waý saňa, eý Beýtsayda! Sizde ýüze çykan mugjyzalar Sur we Saýdada ýüze çykan bolsady, onda, olar eýýäm jul hem küllüň içinde toba ederdiler. ²² Men size diýýärim, mağşar günü Sur we Saýdanyň ýagdaýy siziň ýagdaýyňyzdan has ýeňil bolar. ²³ Eý, arşa göterilen Kapernaum!* Sen dowzaha çenli aşak taşlanarsyň, çünki sende ýüze çykan mugjyzalar Sodomda ýüze çykan bolsady, onda ol şu güne çenli galardy. ²⁴ Saňa diýýärim, mağşar günü Sodomýň ýagdaýy seniň ýagdaýyňdan has ýeňil bolar».

* 11:23 *Eý, arşa göterilen Kapernaum!* – iň gadymy golýazmalarda: «Eý, Kapernaum, sen arşa göterilersiňmi?»

Agyr ýüklülere çagyrys

²⁵ Şol wagt Isa sözüni dowam edip diýdi: «Saňa şükür edýärim, eý, Ýeriň-Gögüň Rebbi Atam! Çünki Sen bu zatlary akyldarlardan, düşünjelilerden gizläp, şu kiçjik çagalara aýan etdiň. ²⁶ Hawa, eý Atam, Seniň islegiň şeýledi. ²⁷ Atam ähli zady Maňa tabşyrdy. Ogly Atadan başga hiç kim tanaýan däl, Atany-da Oguldan we Ogluň äşgär etmek isleýän adamlaryndan başga hiç kim tanaýan däl. ²⁸ Eý argynlar, agyr ýüklüler, Meniň ýanyma geliň, Men size dynçlyk bereýin. ²⁹ Meniň boýuntyrygymy dakynyň-da, Mendem öwreniň, çünki Men mylaýym hem pes göwünlidirin, janlaryňyz dynçlyk tapar. ³⁰ Çünki Meniň boýuntyrygym yumşakdyr, yüküm ýeňildir».

12-NJI BAP

Sabat günü barada sorag

¹ Şol wagtlarda Isa bir Sabat günü bugdaýlygyň arasyndan geçip baryardy. Şagirtleri aýgyp, bugdaý başlaryny ýolup iýmäge başladylar. ² Muny gören fariseýler Oňa: «Ine, Seniň şagirtleriň Sabat günü etmesiz zady edýärler» diýdiler. ³ Isa olara şeýle diýdi: «Siz özi we ýanyndakylar aç galanlarynda, Dawudyň näme edenini okamadyňyzmy? ⁴ Ol Hudaýyň öýüne baryp, Hudaýa hödürülenip goýlan çöreklerden iýdi. Bu bolsa oňa-da, ýanyndakylara-da gadagandy, diňe ruhanylara gadagan däl. ⁵ Ýa-da ybadathanada Sabat gününüň kadalaryny bozsalar-da, ruhanylaryň ýazyksyz bolýandyklary hakda Mukaddes Kanundan okamadyňyzmy? ⁶ Men size diýýärim, bu yerde ybadathanadan-da uly Biri bar. ⁷ Siz „Men gurban däl-de, rehimdarlyk isleýärim“ diýen sözüň manysyny bilsediňiz, ýazyksyzlara höküm etmezdiňiz. ⁸ Çünki Ynsan Ogly Sabat gününüň hem Rebbidir».

⁹ Isa ol yerden gitdi, olaryň sinagogasyna bardy. ¹⁰ Ine, ol yerde eli gurap inçelen bir adam bardy. Isany aýyplajak bolup, Ondan: «Sabat günü şypa etmek bolarmy?» diýip soradylar. ¹¹ Isa olara şeýle diýdi: «Sizden haýsy adam bir goňny bolup, ol-da Sabat günü çukura gaçsa, goňny alyp çykarmaz? ¹² Ynsan goýundan näçe gymmatlydyr! Munuň üçin Sabat günü ýagşylyk etmek bolar». ¹³ Onsoň

Isa ýaňky adama: «Eliňi uzat» diýdi. Ol hem uzatdy, eli beýlekisi ýaly sagaldy. ¹⁴ Fariseýler daşaryk çykyp, Isany nähili heläk etmelidir barada maslahatlaşdylar.

Hudaýyň saýlan guly

¹⁵ Emma Isa muny bilip, ol ýerden gitdi. Köp adamlar Onuň yzyna düşdi, Isa hem olaryň hemmesini sagaltdy. ¹⁶ Özüniň kimligini mälim etmesinler diýip, olara tabşyrdy. ¹⁷ Bu bolsa Işaya pygamber arkaly aýdylan şu sözüň yerine ýetmegi üçindi:

- ¹⁸ «Ine, Meniň seçen Gulum,
Söýenim, janym Ondan razydyr.
Men Ruhumy Onuň üstünde goýaryn,
Ol hem adalaty milletlere yglan eder.
- ¹⁹ Ol ne çekeleşer, ne gygyrar,
Ne-de biri köçelerde Onuň sesini eşider.
- ²⁰ Adalaty ýeňşe yetirýänçä,
Epilen gamşy döwmez,
Tütän peltäni söndürmez.
- ²¹ Milletler Onuň adyna umyt baglarlar».

Isa we Beýelzebul

²² Onsoň jyn uran bir kör hem lal ada my Isanyň ýanyna getirdiler. Isa ony sagaltdy. Şeýlelikde, ýaňky adam hem gepledi, hem gördi. ²³ Hemme halk geň galyp: «Bu Dawudyň Ogly dälmi?» diýişdiler. ²⁴ Muny eşiden fariseýler: «Bu adam diňe jynlaryň hany Beýelzebul arkaly jynlary kowýar» diýdiler. ²⁵ Emma Isa olaryň pikirlerini bilip, şeýle diýdi: «Içinde bölünişik bolan islendik patyşalyk, şäher ýa-da öý berk durmaz. ²⁶ Şeýtan şeýtany kowýan bolsa, onda içinde bölünişik bardyr, onsoň onuň patyşalygy nähili durar? ²⁷ Men jynlary Beýelzebul arkaly kowýan bolsam, onda siziň adamlaryňyz olary kim arkaly kowýarlar? Şoňa görä-de, olar size kazylyk ederler. ²⁸ Men jynlary Hudaýyň Ruhy arkaly kowýan bolsam, onda Hudaýyň Patyşalygy size-de gelendir. ²⁹ Biri bir güýçli adamyň öýüne girip, nähili onuň malyny talap biler? Öňürti ony baglamaly bolar, onsoň öýüni talar. ³⁰ Meniň bilen bile bolmadyk

Maňa garşydyr, Meniň bilen bile ýygmaryk dagadar. ³¹ Şonuň üçin size şuny diýýärin: ynsanlaryň her bir günäsi, her bir zada dil ýetirmesi bagyşlanar, yöne Mukaddes Ruha dil ýetirmeklik bagyşlanmaz. ³² Ynsan Ogluna garşy aýdylan söz bagyşlanar, yöne Mukaddes Ruha garşy aýdylan söz bagyşlanmaz. Ol şu döwürde-de, geljekde-de bagyşlanmaz. ³³ Ýa-ha agajy-da oňat, miwesini-de oňat ediň, ýa-da agajy-da erbet, miwesini-de erbet ediň, çünki agaç miwesinden tanalýandyr. ³⁴ Eý, alahöwrenler nesli, siz özüňiz erbetkäňiz, nähili oňat zatlar sözläp bilersiňiz? Çünki agyz ýuregiň dolulygyndan sözleýändir. ³⁵ Oňat adam oňat hazynasyndan oňat zat çykarar, erbet adam erbet hazynasyndan erbet zat çykarar. ³⁶ Men size diýýärin, adamlar aýdan her bir boş sözi üçin höküm gününde hasap berer. ³⁷ Çünki siz öz sözüňiz bilen aklanyp, öz sözüňiz bilen höküm edilersiňiz».

Ýunusyň alamaty

³⁸ Şonda käbir kanunçylar we fariseýler Oňa jogap berip: «Mugallym, biz Senden bir alamat görmek isleýäris» diýdiler. ³⁹ Isa olara şeýle jogap berdi: «Erbet, zynahor nesil bir alamat talap edýär, yöne oňa Ýunus pygamberiňkiden başga alamat berilmez. ⁴⁰ Çünki Ýunusyň üç gije-gündiz bir balygyň garnynda galyşy ýaly, Ynsan Ogly-da üç gije-gündiz ýeriň bagrynda galar. ⁴¹ Ninewiýa halky magşar günü bu nesil bilen bilelikde galyp, ony höküm eder, çünki olar Ýunusyň wagzy bilen toba geldiler. Ine, bu ýerde Ýunusdan hem uly Biri bar. ⁴² Günorta tarapyň aýal patyşasy magşar günü bu nesil bilen bile galyp, ony höküm eder, çünki ol Süleýmanyň pähimini diňlemek üçin, Ýeriň ol ujundan geldi. Ine, bu ýerde Süleýmandan-da uly Biri bar. ⁴³ Al-arwah adamdan çykansoň, gurak ýerlere aýlanyp, dynçlyk gözleýär, yöne tapmaýar. ⁴⁴ Onsoň: „Çykan öýüme öwrüleyin“ diýip gelende, öýüň boş, süpürilgi, yerbe-ýerdigini görýär. ⁴⁵ Onsoň gidip, özünden hem erbet yedi ruhy ýanyna alýar-da, şol ýere baryp mesgen tutýar. Şeýlelikde, ol adamyň soňky ýagdaýy öňküsinden-de erbet bolýar. Bu erbet nesle-de şeýle bolar».

Isanyň ejesi we doganlary

⁴⁶ Isa halaýyga entek gürrüň berip durka, ine, ejesi bilen doganlary Onuň bilen gepleşjek bolup, gelip, daşarda durdular. ⁴⁷ Biri Isa: «Ejeň bilen doganlaryň Seniň bilen gepleşjek bolup, daşarda durular» diýdi. ⁴⁸ Emma Isa muny aýdana şeýle jogap berdi: «Meniň ejem kim? Doganlarym kimler?» ⁴⁹ Elini Öz şägirtlerine tarap uzadyp, şeýle diýdi: «Ine, Meniň ejem, Meniň doganlarym. ⁵⁰ Çünki kim Meniň Gökdäki Atamyň islegini berjaý etse, şol Meniň doganym, uýam we ejemdir».

13-NJI BAP*Ekin timsaly*

¹ Şol gün Isa öýden çykyp, kölün ýakasynda oturdy. ² Onuň ýanyna şeýle uly märeke ýygandy welin, Ol gaýyga münüp oturdy, bütin märeke hem kenarda durdy. ³ Isa olara timsallar bilen köp zatlar aýtdy: «Ine, bir dayhan ekin ekmäge gitdi. ⁴ Ekip yörkä, tohumlaryň birnäçesi yoluň kenaryna düşdi. Guşlar-da gelip, ony içdiler. ⁵ Birnäçesi topragy az daşlyk ýere düşüp, tiz gögerip çykdy, çünki toprak galyň däl. ⁶ Gün galanda bolsa, kökleriniň ýoklugy zerarly ýanyp, gurap gitdiler. ⁷ Birnäçe tohum tikenleriň arasyna düşdi. Tikenler ösüp, olary basdy. ⁸ Birnäçe tohum bolsa gowy ýere düşüp, kábiri yüz, kábiri altmyş, kábiri hem otuz esse hasyl berdi. ⁹ Kimiň eşitmäge gulagy bar bolsa eşitsin».

¹⁰ Onsoň şägirtler Isa: «Näme üçin olara timsallar bilen gürrüň berýärsiň?» diýdiler. ¹¹ Ol şeýle jogap berdi: «Göğün Patyşalygynyň syrlaryna düşünme ukyby size berildi, olara berilmedi. ¹² Çünki kimde bar bolsa, oňa berler, ondaky bol bolar; kimde ýok bolsa, elindäki hem ondan alnar. ¹³ Meniň olara timsallar bilen gürrüň bermegimiň sebäbi şu. Çünki olar gözläp görmeyärler, diňläp eşitmeýärler, düşünmeýärler. ¹⁴ Işaya pygamberiň aýdan şu welilik sözleri olarda ýerine yetýär:

„Gulagyňyz bilen eşidip, düşünmersiňiz;
Gözleriňiz bilen gözläp, görmersiňiz;

¹⁵ Çünki bu halkyň ýüregi gatady,
Gulagy agraldy,
Gözlerini-de yumdular.
Beýle bolmadyk bolsady,
Gözleri bilen görüp,
Gulaklary bilen eşidip,
Ýürekleri bilen düşünip,
Maňa tarap öwrülerdiler,
Men-de olara şypa bererdim“.

¹⁶ Siziň gözleriňiz ne bagtly, çünki olar görýär, gulaklaryňyz ne bagtly, çünki olar eşidýär. ¹⁷ Size dogrusyny aýdýaryn, köp pygamberler, dogry adamlar siziň görýänleriňizi görmek islediler, ýöne görmediler, siziň eşidýänleriňizi eşitmek islediler, ýöne eşitmediler. ¹⁸ Indi dayhan hakdaky timsalyň manysyny diňläň: ¹⁹ Biri Hudaýyň Patyşalygy hakdaky sözi eşidip, oňa düşünmäninde, şýtan gelip, onuň ýüreginde ekileni sogrup alýar. Yoluň kenarynda ekilen budur. ²⁰ Daşlyk ýere ekilen bolsa, sözi eşidip, ony derrew şatlyk bilen garşylayandyr. ²¹ Ýöne onda kök yokdur, çydamsyzdyr; bu söz üçin muşakgat ýa-da yzarlama bolanda, derrew yüz dönderer. ²² Tikenler arasyna düşenler bolsa budur: ol sözi eşidýär, ýöne dünýäniň gaýgylary, baýlygyň aldawçylygy sözi bogýar we söz hasylsyz bolýar. ²³ Gowy topraga ekilen bolsa budur: ol sözi eşidip, oňa düşünýär hem-de hasyl berýär, kábiri yüz, kábiri altmyş, kábiri-de otuz esse hasyl getirýär».

Haşal ot timsaly

²⁴ Isa olara başga bir timsal-da aýdyp berdi: «Göğün Patyşalygy öz ekin meýdanynda oňat tohum eken adam ýalydyr. ²⁵ Emma her kes ýatyrka, onuň düşmany gelip, bugdaýlaryň arasyna haşal ot ekip gidýär. ²⁶ Ekin ösüp hasyl berende, haşal ot hem peýda bolýar. ²⁷ Öý eýesiniň hyzmatkärleri onuň ýanyna gelip: „Aga, sen ekin meýdanyňa oňat tohum sepmänmidiň? Onda haşal ot nireden çykdy?“ diýip, ondan sorayarlar. ²⁸ Ol hyzmatkärlerine: „Muny bir düşman edendir“ diýýär. Hyzmatkärleri: „Gidip, olary ýygmagymyzy

islejársiňmi?“ diýip, ondan soraýarlar. ²⁹ Emma ol şeýle jogap berýär: „Ýok, haşal oty ýygjak bolup, gaýtam, bugdaýy köki bilen sograýmaň. ³⁰ Goý, oraga çenli ikisi bile össün. Orak wagty men orakçylara ilki haşal oty ýygyň-da, desseläp yakar yaly ediň, bugdaýy hem meniň ammaryma üýşürin diýerin“.

Gorçisa tohumy we hamyрмаýa timsaly

³¹ Isa olara başga bir timsaly-da aýdyp berdi: «Gögün Patyşalygy bir adamyň alyp, öz mellegine eken gorçisa tohumy ýalydyr. ³² Ol tohumlaryň iň ownugydyr, ýöne öseninden soň, beýleki ösümlüklerden belent bolup, agaç bolýar. Şeýlelikde, Gögün guşlary gelip, onuň şahalarynda höwürtleýärler». ³³ Isa olara başga bir timsaly-da aýtdy: «Gögün Patyşalygy bir aýalyň alyp, bütin hamyr turşayança, üç çanak una goşan hamyрмаýasy ýalydyr».

³⁴ Isa bu zatlaryň baryny halaýyga timsallar bilen aýdardy. Timsalsyz olara hiç zat aýtmazdy. ³⁵ Bu pygamber arkaly aýdylan şu sözüň ýerine ýetmegi üçünci: «Agzymy timsallar bilen açaryn, dünjä gurlaly gizlin galan zatlary beýan ederin».

Isa haşal ot timsalyny düşündirýär

³⁶ Onsoň Isa halaýygy taşlap öýe girdi. Şägirtleri Onuň ýanyna gelip: «Ekin meýdanyndaky haşal otlar hakdaky timsaly bize düşündir» diýdiler. ³⁷ Ol şeýle jogap berdi: «Oňat tohumy ekýän Ynsan Ogludyr. ³⁸ Ekin meýdany bolsa dünýädir. Oňat tohum Hudaýyň Patyşalygynyň ogullary, haşal otlar bolsa iblisiň ogullarydyr. ³⁹ Olary eken duşman iblisdir, orak döwrüň soňudyr, orakçylar perişdelerdir. ⁴⁰ Şeýlelik bilen, haşal otlar nähili ýyglyp, otda ýakylan bolsa, bu döwrüň soňunda hem şeýle bolar. ⁴¹ Ynsan Ogly Öz perişdelerini iberer, olar-da günä sebäpkär bolýan ähli zatlary, nähak iş edýänleri Onuň Patyşalygyndan ýygnap, ⁴² küräniň oduna taşlarlar. Ol ýerde agy we diş gyjama bolar. ⁴³ Onsoň dogry adamlar Gökdäki Atalarynyň Patyşalygynda Gün kimin parlar. Gulagy barlar eşitsin».

Gizlin hazyna we dürdäne timsaly

«⁴⁴ Gögün Patyşalygy bir ekin meýdanynda gizlengi hazyna ýalydyr. Bir adam ony tapyp, gaýtadan gizleýär we begenip baryp, ähli zadyny satýar-da, ýaňky ekin meýdanyny satyn alýar. ⁴⁵ Ýene, Gögün Patyşalygy owadan dürdäne agtaran täjir ýalydyr. ⁴⁶ Ol gymmatbaha bir dürdänäni tapýar we baryp, ähli zadyny satýar-da, ony satyn alýar».

Tor timsaly

«⁴⁷ Ýene Gögün Patyşalygy deňze taşlanyp, her hili balygy ýygnan tor ýalydyr. ⁴⁸ Tor dolanda, ony kenara çekýärler-de, oturyp, oňat balyklary gaplara salýarlar, erbetlerini hem taşlap goýberýärler. ⁴⁹ Döwrüň soňunda hem şeýle bolar. Perişdeler gelip, erbetleri dogry adamlardan aýryp, ⁵⁰ küräniň oduna taşlarlar. Ol ýerde agy we diş gyjama bolar». ⁵¹ Isa olara: «Bu zatlaryň baryna düşündiňmi?» diýdi. Olar hem oňa: «Hawa» diýdiler. ⁵² Isa olara: «Şeýlelik bilen, Gögün Patyşalygy hakda tälim alan her bir kanunçy hazynasyndan hem täze, hem köne zatlar çykaryan öý eýesi ýalydyr» diýdi.

Isa ret edilýär

⁵³ Isa bu timsaly aýdyp bolandan soň, ol ýerden gitdi. ⁵⁴ Ol Öz ýurduna gelip, ybadathanalarynda halka şeýle oňat sapak berdi welin, olar geň galyp diýişdiler: «Bu Adam bu akyldarlygy, bu mugjyzalary nireden aldyka? ⁵⁵ Bu neçjaryň Ogly dälmi? Ejesiniň ady Meryem dälmi? Doganlary Ýakup, Ýusup*, Simun we Iuda dälmi? ⁵⁶ Hemme aýal doganlary biziň ýanymyzda dälmi? Onda bu Adam bütin bu zatlary nireden aldyka?» ⁵⁷ Ony öýke-kine bilen ret etdiler. Emma Isa olara: «Pygamber öz ýurdundan, öýünden başga yerde gadyrsyz dälidir» diýdi.

⁵⁸ Isa olaryň imansyzdyklary zerarly, ol ýerde köp mugjyza etmedi.

* 13:55 Ýusup - käbir golyazmalarda «Ýoses».

14-NJI BAP

Ýahýa pygamberiň öldürilmegi

¹ Şol wagt Isanyň owazasy tetrarh Hirodesiň gulagyna ýetdi. ² Ol öz nökerlerine: «Bu çokundyryjy Ýahýadyr. Ol ölümden di-relendir. Bu mugjyzalaryň ondan çykmagynyň sebäbi şeýledir» diýdi. ³ Çünki Hirodes Ýahýany tutduryp, el-aýagyny bagladyp, zyndana saldyrypdy. Ol muny öz dogany Filipusyň aýaly Hirodi-ýas sebäpli edipdi. ⁴ Çünki Ýahýa Hirodese: «Seniň ony almagyň dogry däl» diýipdi.

⁵ Hirodes Ýahýany öldürmek isleýärdi, ýöne halkdan gork-ýardy, çünki halk Ýahýany pygamber hasaplaýardy. ⁶ Emma Hi-rodese öz doglan günü mynasybetli toý tutanda, Hirodiýasyň gy-zy ortada tans edip, Hirodesiň göwnüni çagladý. ⁷ Şoňa görä, Hirodes gyza näme dilese, bererin diýip, ant içip söz berdi. ⁸ Gyz hem ejesiniň öwretmegi bilen: «Çokundyryjy Ýahýanyň baş-nyň bir tabakda goýup, şu ýerde maňa ber» diýdi. ⁹ Patyşa gamgyn boldy, ýöne myhmanlaryň ýanynda ant içensoň, Ýahýa-nyň başynyň oňa berilmegini buýurdy. ¹⁰ Adam iberip, zyndana Ýahýanyň başyny kesdirdi. ¹¹ Onuň başy bir tabakda getirilip, gyza berildi, ol hem ejesine getirdi. ¹² Ýahýanyň şägirtleri gelip, jesedi äkitdiler-de jaýladylar. Onsoň baryp, Isa habar ber-diler.

Isa bäs mün adamy doýurýar

¹³ Isa muny eşidende, ol ýerden ýeke Özi gaýyga münüp, bir çola yere çekildi. Halaýyk muny eşidip, şäherlerden çykyp, paý-py-yada Onuň zyndandan gitdiler. ¹⁴ Ol gaýykdan düşende, uly märekäni görüp, olara haýpy geldi, syrkawlaryny sagaltdy. ¹⁵ Aşşam düşende, şägirtler Onuň ýanyna gelip: «Bu bir çola ýer, wagt hem gijikdi, märekäni goýber, obalara gidip, özlerine iýmit satyn alsynlar» diýdiler. ¹⁶ Emma Isa olara: «Olara gitmegiň geregi yok, siz iýmäge zat beriň» diýdi. ¹⁷ Şägirtler hem Isa: «Biziň bu ýerde bäs çörek bilen iki balykdan başga zadymyz yok» diýdiler. ¹⁸ Ol hem: «Olary şu yere, Meniň ýanyma getirin» diýdi. ¹⁹ Şonda

Isa märekä otuň üstünde oturmagy buýurdy. Bäs çörek bilen iki balygy alyp, Göge bakyp şükür etdi-de, çörekleri bölüşdirip, şä-girtlere berdi, şägirtler hem olary märekä paýladylar. ²⁰ Hemmeler iýip doýdular. Artyp galan döwümleri bolsa ýygnap, on iki sebedi doldurdylar. ²¹ Iyener ayallardyr çagalardan başga bäs müne golaý adamdy.

Isa suwuň yüzünden yöreyär

²² Märekäni ugradyp durka, Isa şägirtlerine gaýyga münüp, Özüden ön beýleki kenara geçmegi buýurdy. ²³ Märekäni ugradan-nyndan soň, Onuň ýeke Özi doga etmek üçin daga çykdy. Ol a-gşam düşende hem şol ýerde ýekedi. ²⁴ Gaýyk bolsa şol wagt kölüň ortasyndady, tolkunlarda eýläk-beýläk zyňlyýardy. ²⁵ Gijäniň dör-dünji nobatynda* Isa kölüň yüzünden yöräp, olara tarap geldi. ²⁶ Emma şägirtler Onuň deňziň yüzünden yöräp gelyänini görenle-rinde: «Bu bir gözüme görünýän zatdyr!» diýişip aljyradylar, gor-kudan ýaňa gygyryşdylar. ²⁷ Emma Isa derrew: «Batyrboluň, bu Men, gorkmaň» diýip, olara söz gatdy. ²⁸ Petrus Oňa jogap berip: «Ýa Reb, bu Sen bolsaň, maňa suwuň ýüzi bilen ýanyňa barmagy buýur» diýdi. ²⁹ Isa: «Gel» diýdi. Petrus hem gaýykdan düşüp, Isa-nyň ýanyna barjak bolup, suwuň ýüzi bilen yöremäge başlady. ³⁰ Emma yeliň güýjüni görüp gorkdy, ýaňy gark bolup ugranda: «Ýa Reb, meni halas et» diýip gygyrdy. ³¹ Isa derrew elini uzadyp ony tutdy-da: «Eý, az imanly adam, näme üçin şübhelendiň?» diý-di. ³² Olar gaýyga münenlerinde, ýel ýatdy. ³³ Gaýykdakylar: «Sen, dogrudan-da, Hudaýyň Oglusyň» diýip, Oňa sežde etdiler. ³⁴ Olar deňziň aňyrsyna geçip, Jenesaret ýurduna bardylar. ³⁵ Ol ýeriň adamlary Isany tanap, tutuş şol töwereklere adam iberip, syrkawla-ryň baryny Onuň ýanyna getirdiler. ³⁶ Olar diňe geýiminiň syňny-na elini degirmäge rugsat sorap, Oňa ýalbardylar. El degrenleriň hemmesi-de sagaldy.

* 14:25 *Gijäniň dördünji nobaty* – daňa golaý.

15-NJI BAP

Adamy näme murdar edýär?

¹ Onsoň fariseýler bilen kanuçylar Iyerusalimden Isanyň ýanyna gelip, şeýle diýdiler: ² «Näme üçin Seniň şägirtleriň ata-babalaryň adatyňy bozýarlar? Çünki olar nahar iýenlerinde ellerini ýuwmayýarlar». ³ Ol bulara şeýle jogap berdi: «Siz näme üçin adatyňyzyň hatyrasyna Hudaýyň tabşyrygyny bozýarsyňyz? ⁴ Çünki Hudaý: „Ataňy, eneňi syla“, „Atasyna ýa enesine ýokuş söz aýdan hökman öldürilsin“ diýip tabşyrypdyr. ⁵ Ýöne siz: „Kim atasyna ýa enesine menden görjek peýdaň Hudaýa peşgeşdir diýse, ⁶ atasyny ýa enesini syla-maly däl“ diýýärsiňiz. Şeýdip, adatyňyzyň hatyrasyna Hudaýyň tabşyrygyny bozýarsyňyz. ⁷ Eý ikiýüzlüler! Işaya pygamber: „⁸ Bu halk dilinde Meni sylaýar, ýöne olaryň ýürekleri Menden uzakda. ⁹ Bideräk ýere Maňa sežde edýärler, çünki taglymat hökmünde öwredýänleri ynsan buýruklary“ diýip, siz hakda oňat welilik edipdir».

¹⁰ Isa märekäni ýanyna çagyryp, olara şeýle diýdi: «Diňläň, düşüniň! ¹¹ Agza giren zat adamy murdar edýän däldir, agyzdan çykan zat adamy murdar edýändir». ¹² Onsoň şägirtler gelip: «Bu sözi eşidenlerinde, fariseýleriň gaharynyň gelenini bilýärsiňmi?» diýip, Ondan soradylar. ¹³ Ol şeýle jogap berdi: «Gökdäki Atamyň ekmedik her ösümligi köki bilen sogrular. ¹⁴ Olara zat diýmäň, olar körleri idýän körlerdir. Kör köri itse, olaryň ikisi hem guýa gaçar». ¹⁵ Petrus Oňa: «Bize bu timsaly düşündir» diýdi. ¹⁶ Isa hem şeýle diýdi: «Siz henizem düşüneňzokmy? ¹⁷ Agza giren her bir zadyň garna baryp, daşaryk taşlanýandygyna düşünmeýärsiňizmi? ¹⁸ Ýöne agyzdan çykan zatlar ýürekden çykyp, adamy murdar edýär. ¹⁹ Çünki erbet pikirler, adam öldürme, azgynlyk, zynahorlyk, ogrulyk, ýalan güwälik, sögünç ýürekden çykýar. ²⁰ Adamy şu zatlar murdar edýär, ýuwulmadyk el bilen nahar iýmek adamy murdar etmeýär».

Kenganly aýalyň imany

²¹ Isa ol ýerden çykyp, Sur we Saýda etrabyna çekildi. ²² Ine, şol jelagaýda bolýan bir kenganly aýal gelip: «Ýa Reb, eý Dawut Ogly, maňa rehim et, jyn uranlygy sebäpli, gyzym ejir çekýär»

diýdi. ²³ Emma Isa oňa hiç bir jogap bermedi. Şägirtleri ýanyna gelip: «Ony ugrat, çünki yzmyzdan gygyryp gelyär» diýip ýalbardylar. ²⁴ Ol bolsa: «Men diňe Ysraýyl öýüniň ýitirim bolan goýunlaryna iberildim» diýip jogap berdi. ²⁵ Emma aýal gelip, Onuň önünde ýere ýykylyp*: «Ýa Reb, maňa kömek et» diýdi. ²⁶ Isa: «Çagalaryň çöregini alyp, itlere zyňmak dogry däldir» diýip jogap berdi. ²⁷ Aýal: «Hawa, ýa Reb, Ýöne itler hem eýeleriniň saçagyn-dan gaçan çörek owuntyklaryny iýýändir» diýdi. ²⁸ Şonda Isa oňa: «Eý aýal, seniň imanyň uly! Saňa isleýşiň ýaly bolsun» diýdi. Ol aýalyň gyzy şol sagadyň özünde sagaldy.

Isa dört mün adamy doýurýar

²⁹ Isa ol ýeri terk edip, Jelile kölüniň golaýyna geldi, bir dagyň üstüne çykyp, şol ýerde oturdy. ³⁰ Onuň ýanyna bir uly märeke geldi, olaryň ýanlarynda agsaklar, körler, lallar, çolaklar we ýene-de bir topar syrkawlar bardy. Olary getirip, Isanyň önünde duruzdylar. Ol bulary sagaltdy. ³¹ Halk lallaryň gepleýändigini, çolaklaryň sagalandygyny, körleriň görýändigini, agsaklaryň yöreyändigini görüp haýran galdy, Ysraýylýň Hudaýyny şöhratlandyrdy. ³² Isa şägirtlerini ýanyna çagyryp, şeýle diýdi: «Meniň bu märekä haýpym gelyär! Bular indi üç gün bäri Meniň ýanymda, iýmäge-de hiç bir zatlary ýok. Ýolda ysgyndan gaçaýmasynlar diýip, olary aç goýberesim gelenok». ³³ Şägirtler Oňa: «Beýle uly märekäni doýrur ýaly, bu çola ýerde biz çöregi nireden alaly?» diýdiler. ³⁴ Isa olara: «Näçe çöregiňiz bar?» diýdi. Olar: «Ýedi, birnäçe hem maýda balygymyz bar» diýdiler.

³⁵ Isa märekä ýerde oturmagy buýurdy. ³⁶ Ýedi çörek bilen balyklary alyp, şükür edeninden soň, olary bölüşdirip, şägirtlerine berdi, şägirtleri hem olary märekä payladylar. ³⁷ Hemmeler iýip doýdular, artyp galan döwümleri bolsa ýygnap, ýedi sebedi doldurdylar. ³⁸ Iýenler aýallardyr çagalardan başga dört mün adamdy. ³⁹ Isa märekäni ugradanyndan soň, gaýyga münüp, Magdala etrabyna gitdi.

* 15:25 Ýere ýykylymak – sežde etmek.

16-NJY BAP*Bir alamat islenýär*

¹ Fariseýler bilen saddukeýler gelip, Isany synamak üçin, Ondan özlerine Gökden bir alamat görkezmegini haýyş etdiler. ² Ol şeýle jogap berdi: «Agsam bolanda siz: „Howa gowy boljak, çünki asmanyň ýüzi gyzyl“ diýýärsiňiz. ³ Ertir hem: „Bu gün gaý turjak, çünki asmanyň ýüzi gyzyl hem tutuk“ diýýärsiňiz. Siz asmanyň ýagdaýyny saýgaryp bilýärsiňiz-de, döwrüň alamatlaryny saýgaryp bilmeýärsiňizmi? ⁴ Erbet we zynahor nesil bir alamat talap edýär, ýöne oňa Ýunusyňkydan başga alamat berilmez». Şeýlelikde, Isa olary taşlap gitdi.

Fariseýler bilen saddukeýleriň hamyrmaýasy

⁵ Şägirtleri ol tarapa geçenlerinde, çörek almagy unudan ekenler. ⁶ Isa olara: «Sak boluň, fariseýleriň, saddukeýleriň hamyrmaýasyndan ägä boluň» diýdi. ⁷ Olar bolsa özara çekişip: «Çörek almandyrys» diýişýärdiler. ⁸ Emma Isa muny bilip, şeýle diýdi: «Eý imany azlar! Çörek almandyrys diýişip, nämä özara çekişýärsiňiz? ⁹ Baş mün adam üçin baş çö rege we näçe sebedi dolduryp ýygnanlygyňyza entek hem düşünmeýärmisiňiz, ol ýadyňyza düşmeýärmimi? ¹⁰ Dört mün adam üçin ýedi çörek we näçe sebedi dolduryp ýygnanlygyňyza ýadyňyza düşmeýärmimi? ¹¹ Men size: „Fariseýleriň, saddukeýleriň hamyrmaýasyndan ägä boluň“ diýenimde, çörekden gürrüň etmeýänligime näme üçin düşünmeýärsiňiz?» ¹² Şägirtler özlerine hamyrmaýa däl-de, fariseýler bilen saddukeýleriň taglymatyndan ägä boluň diýýänine şonda düşündiler.

Petrusyň Isany tanamagy

¹³ Isa Kaýsariýa-Filipi etrabyna gelende şägirtlerinden: «Maňa – Ynsan Ogluna adamlar kim diýýärler?» diýip sorady. ¹⁴ Olar: «Käbirleri çokundyryjy Ýahya, käbirleri Ylyas, başgalary-da Ýeremiýa ýa pygamberleriň biri diýýärler» diýdiler. ¹⁵ Isa olara: «Siz Maňa kim diýýärsiňiz?» diýdi. ¹⁶ Simun Petrus: «Sen diri Hudaýyň Ogly Mesihsiň» diýip jogap berdi. ¹⁷ Isa Oňa şeýle diýdi: «Sen

bagtlysyň, eý, Ýunus ogly Simun, çünki muny saňa aýan eden ynsan däl-de, Gökdeki Atamdyr. ¹⁸ Men saňa diýýärim, sen Petrusyň*, Men ýygnaýmy bu gaýanyň** üstünde guraryn, dowzahyň derwezeleri oňa garşy durup bilmez. ¹⁹ Gögüň Patyşalygynyň açarlaryny saňa bererin. Ýer yüzünde baglan her zadyň Gökde bagly bolar. Ýer yüzünde açan her zadyň Gökde açyk bolar». ²⁰ Onsoň şägirtlerine Özüniň Isa Mesihdigini hiç kime aýtmazlygy tabşyrdy.

Isa ölüp direljegini önünden aýdýar

²¹ Isa şondan beýläk şägirtlerine Özüniň Iýerusalime gitmelidigini, yaşullaryň, baş ruhanylaryň we kanunçylaryň elinden görgi görmelidigini, öldürilip, üçünji günü direlmelidigini düşündirmäge başlady. ²² Petrus Ony bir çete çekip: «Ýa Reb, Hudaý saklasyn! Seniň başyňa asla beýle iş düşmez!» diýip, Onuň aýdanlaryna garşy çykdy. ²³ Ol öwrülip, Petrusa: «Çekil önümden, şeytan! Sen Maňa päsgel berýärsiň, çünki sen Hudaý işlerini däl-de, ynsan işlerini oýlanýarsyň» diýdi. ²⁴ Onsoň Isa şägirtlerine şeýle ýüzlendi: «Kim Meniň yzma eýermek isleýän bolsa, özüni inkär etsin-de, haçyny alyp, yzma düşsün. ²⁵ Çünki kim janyny halas etmek islese, ony ýitirer, ýöne kim öz janyny Meniň ugrumda ýitirse, ony halas eder. ²⁶ Sebäbi bir adam bütün dünýäni gazanyp, janyny ýogaltsa, oňa näme peýdasy bolar? Ýa-da adam janyna derek näme berip biler? ²⁷ Ynsan Ogly Atasynyň şöhratynda Öz perişdeleri bilen gelende, her kime eden işlerine görä hakyny berer. ²⁸ Size dogrusyny aýdýaryn, bu ýerde duranlaryň arasynda Ynsan Oglunyň Öz Patyşalygynda gelýänini görmezden ön, ölümi datmajak käbir adamlar bar».

17-NJI BAP*Isanyň görnüşi üýtgeýär*

¹ Isa alty günden soň, diňe Petrusy, Ýakuby we onuň dogany Ýahýany ýanyna alyp, olary bir beýik dagyň üstüne çykardy.

* **16:18** *Petrus* – (grekçe: «petros») «daş» diýmekdir.

** **16:18** *Gaýa* – grekçe: «petra».

² Olaryň gözleriniň alnynda Onuň görnüşi üýtgedi, ýüzi Gün kimin parlady, egin-eşiği yşyk ýaly agardy. ³ Birdenkä, olara Musa bilen Ylyas görüldi. Olar Isa bilen gepleşip durdular. ⁴ Petrus Isa şeýle diýdi: «Ýa Reb! Bize bu yerde bolmak ýakymly. Eger Sen isleseň, men üç çadyr guraýyn: biri – Saňa, biri – Musa, biri – Ylyasa».

⁵ Ol entek gepläp durka, nurly bir bulut olara kölege saldy. Bulutdan şeýle bir owaz geldi: «Bu Meniň söýgüli Oglumdyr, Men Ondan gatyrazydyryn. Ony diňläň». ⁶ Şägirtler muny eşidenlerinde, gaty gorkup, ýüzin ýykyldy. ⁷ Emma Isa gelip, olara elini degrip: «Turuň, gorkmaň» diýdi. ⁸ Olar gözlerini galdyranlarynda, diňe Isadan başga hiç kimi görmediler. ⁹ Dagdan inip gelýärkärer, Isa olara: «Ynsan Ogly ölümden direlýänçä, göreniňizi hiç kime aýtmaň» diýip tabşyrdy. ¹⁰ Şägirtleri Ondan: «Eýse näme üçin kanunçylar önürti Ylyas gelmelidir diýýärler?» diýip soradylar. ¹¹ Ol hem jogap berip diýdi: «Dogrudan-da, Ylyas gelip, hemme zady düzetmelidir. ¹² Emma Men size aýdýaryn, Ylyas eýýäm geldi, ony tanamadylar, oňa halanlaryny etdiler. Şonuň ýaly, Ynsan Ogly-da olaryň elinden görgi görer». ¹³ Şonda şägirtler Onuň özlerine Çokundyryjy Ýahya barada gürrün berýändigine düşündiler.

Tutgaýly oglan sagalýar

¹⁴ Märekaniniň ýanyna baranlarynda, bir adam gelip, Isanyň önünde dyza çöküp, şeýle diýdi: «¹⁵ Ýa Reb! Meniň ogluma rehim et, sebäbi ol tutgaýly, köp ezýet çekýär, ýgy-ýygydan özüni oda, suwa urýar. ¹⁶ Men ony Seniň şägirtleriňe getirdim, ýöne olar sagaldyp bilmediler». ¹⁷ Isa şeýle jogap berdi: «Eý ýoldan çykan, imansyz nesil! Men haçana çenli siz bilen bile bolup, size çydaýyn? Oglany şu ýere Maňa getirin». ¹⁸ Isa jyna käýedi, jyn hem oglandan çykdy. Oglan şol sagadyň özünde sagaldy. ¹⁹ Onsoň şägirtler Isanyň ýanyna gelip, öz-özlerikä Oňa: «Biz näme üçin ony çykaryp bilmedik?» diýdiler. ²⁰ Isa hem olara diýdi: «Imanyňyzyň ýoklugy* üçin. Men size dogrusyny aýdýaryn, bir gorçisa dānesi ýaly-da imanyňyz bolup, şu daga: „Bu ýerden ol ýere göç“ diýseňiz, ol

* 17:20 Ýoklugy – in gadymy golyazmalarda: «azlygy».

göçer, size başartmajak zat bolmaz. ²¹ Bu hili jynlary doga we orazadan başga hiç zat bilen çykaryp bolýan dälidir». ²² Jelilede gezip yörkärer Isa olara şeýle diýdi: «Ynsan Ogly ynsan eline berler. ²³ Ony öldürerler, Ol üçünji günü direler». Şägirtler gaty gynandylar.

Ybadathana salgydy

²⁴ Kapernauma gelenlerinde, iki drahma ýygnaýanlar Petrusa gelip: «Siziň Mugallymyňyz iki drahma bermeyärmisi?» diýdiler. ²⁵ Petrus: «Hawa, berýär» diýdi. Öýe gelende, Isa ondan önürdip: «Simun, sen näme diýýärsiň? Ýer yüzündäki patyşalar gümrük ýa salgydy kimden alýarlar? Öz ogullaryndanmy ýa kesekilerdenmi?» diýdi. ²⁶ Petrus Oňa: «Kesekilerden» diýende, Isa oňa şeýle diýdi: «Onda, ogullar erkindir. ²⁷ Ýöne olary bütretmezlik üçin köle git-de, çenňek taşla. Oňa ilkinji ilen balygy alyp, agzyny açsaň, bir teňňä gözün düşer. Ony al-da, Meniň üçinem, özüň üçinem olara ber».

18-NJI BAP

In uly kim?

¹ Şol wagt şägirtler Isanyň ýanyna gelip: «Göğün Patyşalygyn-da in uly kim?» diýdiler. ² Isa-da bir çagany çagyryp, ony olaryň ortasynda duruzdy-da, şeýle diýdi: «³ Size dogrusyny aýdýaryn, toba edip, çagalar ýaly bolmasaňyz, Göğün Patyşalygyna asla girip bilmersiňiz. ⁴ Kim özüni şu çaga ýaly pes göwünli tutýan bolsa, Göğün Patyşalygyn-da in uly şoldur. ⁵ Kim şunuň ýaly bir çagany Meniň adymdan kabul etse, Meni kabul etdigidir. ⁶ Kim-de Maňa iman eden bu çagalardan biriniň günä etmegine sebäp bolsa, boýnundan uly degirmen daşy asylyp, deňziň düýbünde gark bolmak onuň üçin has gowy bolar. ⁷ Ynsanlaryň günä etmegine sebäp bolan zatlardan ötri, waý, bu dünýäniň gününe! Beýle zatlaryň gelmegi zerurdyr, ýöne bularyň gelmegine sebäp bolýan adamyň gününe waý! ⁸ Eliň ýa aýagyň seniň günä etmegine sebäp bolsa, ony kes-de, özüňden taşla. Saňa çolak ýa agsak bolup ýaşayşa girmek, iki elli ýa iki aýakly bolup, ebedi oda zyňylmaktan gowudyr. ⁹ Gözüň seniň günä etmegine sebäp bolsa, ony oyup çykar-da taşla. Saňa ýeke gözli bolup ýaşayşa girmek, iki gözli bolup dowzah

oduna zyňlmakdan gowudyr. ¹⁰ Bu körpelerden birini äsgermezlik etmekden gaça duruň, çünki size aýdýaryn, bularyň Gökdäki perişdeleri Meniň Gökde bolan Atamyň elmydam ýüzüni görýärler. ¹¹ Ynsan Ogly ýitirim bolanlary halas etmäge gelendir».

Ýiten goýun timsaly

«¹² Siz näme diýýärsiňiz? Bir adamyň ýüz goýny bolup, olaryň biri azaşsa, ol togsan dokuzyny daglarda galdyryp, azaşanyň gözlegine çykmazmy? ¹³ Ony tapyp biläýse, size dogrusyny aýdýaryn, ol munuň üçin azaşmadyk togsan dokuzysyna begenenden hem gaty begener. ¹⁴ Şeýlelikde, bu körpelerden biriniň heläk bolmagy Gökdäki Ataňzyň islegi däldir».

Bir dogan günä etse

«¹⁵ Doganyň saňa garşy günä etse, bar-da, ikiçäk gürleşip, aýbyny oňa aýt. Seniň sözüňe gulak assa, bu doganyňy gazandygyňdyr. ¹⁶ Sözüňe gulak asmasa, her söz iki ýa üç şaýadyň agzyndan tassyklanar ýaly, bir ýa iki adamy ýanyňa al. ¹⁷ Olara-da gulak asmak islemese, onda ýygnaga aýt. Oňa-da gulak asmak islemese, goý, ol seniň üçin bir butparaz ýa-da salgytçy bolsun. ¹⁸ Size dogrusyny aýdýaryn, ýer ýüzünde daňan zadyňyz Gökde-de daňlygy bolar. Ýer ýüzünde çözen zadyňyz Gökde-de çözülgi bolar. ¹⁹ Ýene size aýdýaryn, eger sizden iki adam dilejek her bir zady hakda özara ylalaşsa, Gökdäki Atam dilegleri bitirer. ²⁰ Çünki iki ýa üç adam Meniň adymdan haýsy ýerde üşüşse, Men-de şol ýerde, olaryň arasynda bolaryn».

Rehimsiz hyzmatkär

²¹ Onsoň Petrus gelip, Isa şeýle diýdi: «Ýa Reb, doganym maňa garşy näçe gezek günä etse, men ony bagyşlaýyn? Ýedi gezekmi?» ²² Isa oňa şeýle jogap berdi: «Men saňa ýedi gezek däl, yetmiş ýola ýedi gezek diýýärin. ²³ Şonuň üçin Gögüň Patyşalygy öz hyzmatkärleri bilen haklaşmak islän bir patyşa meňzeýär. ²⁴ Ol hasaplaşmaga duranda, oňa on müň talant borçly birini ýanyna getirýärler. ²⁵ Ol bergisini töläp bilmäninde, agasy onuň özüniň, aýalynyň,

oglan-uşagynyň we bütin mallarynyň satylyp, bergisiniň berilmegini buýurýar. ²⁶ Hyzmatkär ýüzin ýykylyp, oňa ýalbaryp: „Eý agam, sabyr et! Baryny töläýin“ diýýär. ²⁷ Agasynyň rehimi inip, ol hyzmatkäri boşadýar, algysyny geçýär. ²⁸ Ýaňky hyzmatkär daşaryk çykanda, özüne yüz dinar borçly bolan bir ýoldaşyna sataşýar. Ony tutup: „Bergiňi ber“ diýip, bokurdagyndan tutýar. ²⁹ Ýoldaşy onuň aýagyna ýykylyp: „Sabyr et, bergimi bereýin“ diýip oňa ýalbarýar. ³⁰ Ol etmeýär, gaýtam, bergisini berýänçä, ony zyndana saldyrýar. ³¹ Ýaňky adamyň ýoldaşlary bu wakany görüp, gaty gynanýarlar, bolan ähli zady baryp, agalaryna habar berýärler. ³² Onsoň agasy ony çagyryp diýýär: „Eý, erbet hyzmatkär! Maňa ýalbaranyň üçin, men şol algynyň baryny geçdim. ³³ Meniň saňa rehim edişim ýaly, sen hem ýoldaşyňa rehim etmeli dälmiň?“ ³⁴ Agasy gazaplanyp, bergisini berýänçä, ony gynaýanlaryň eline berýär. ³⁵ Siziň hem her biriňiz öz doganynyň ýazyklaryny yürekden bagyşlamasa, Meniň Gökdäki Atam hem sizi şeýle eder».

19-NJY BAP

Talak barada sorag

¹ Isa bu sözleri tamamlanyndan soň, Jelileden çykyp, Ýahudanyň çäklerine, Iordan derýasynyň aňrysyna gitdi. ² Uly märeke Onuň yzyna düşdi, Isa hem şol ýerde olary sagaltdy. ³ Fariseýler geldiler we Ony synap: «Her bir sebäp bilen aýaly aýyrmak dogrumydyr?» diýip soradylar. ⁴⁻⁵ Ol hem şeýle jogap berdi: «Ýaradanyň olary başda erkek we aýal edip ýaradandygyny, „Şol sebäpden hem erkek ata-enesini goýup, aýaly bilen höwrüger we ikisi bir ten bolar“ diýenini siz okamadyňyzmy? ⁶ Şoňa görä, indi olar iki däl-de, bir ten hasaplanarlar. Hudaýyň goşanyny bendesi aýyrmasy». ⁷ Olar Isa şeýle diýdiler: «Onda näme üçin Musa aýaly aýranda, onuň talak hatyny bermekligi tabşyrypdyr?» ⁸ Isa olara şeýle jogap berdi: «Doňýürek adamlar bolanyňyz üçin, Musa size aýalyňyzy aýyrmaga ygtyýar berdi, ýöne owal-başda beýle däldi. ⁹ Men size aýdýaryn, kim aýalyny zynadan başga sebäp bilen aýryp, başga aýala öýlense, zyna edýändir. Ärinden aýrylan aýala öýlenen hem zyna edýändir». ¹⁰ Şägirtler Oňa: «Erkek bilen aýal arasynda ýagdaý

şeyle bolsa, onda öylenmezlik gowudyr» diýişdiler. ¹¹ Emma Isa olara şeýle diýdi: «Hemme adamlar bu sözi kabul edip bilmezler, diňe özlerine berlenler kabul edip bilerler. ¹² Çünki dogabiti agtalar, adamlar tarapyndan agta edilenler we Gögün Patşalygy ugurunda özlerini agta edenler hem bardyr. Muny kabul edip bilen kabul etsin».

Isa çagalara ak pata beryär

¹³ Onsoň olaryň üstüne elini goýup doga etsin diýip, Isanyň ýanyna çagalary getirdiler. Şägirtler çagalary getirenlere käyediler. ¹⁴ Emma Isa: «Degmäň, çagalalar Meniň ýanyma gelsin, olary bökde-mäň, çünki Gögün Patşalygy şular ýalylaryňkydyr» diýdi. ¹⁵ Isalaryň üstüne elini goýanyndan soň, ol ýerden gitdi.

Bay ýaş ýigit

¹⁶ Ine, biri Onuň ýanyna gelip: «Eý, ýagşy Mugallym, ebedi ýaşayşym bolar yaly, men näme ýagşy zat etmeli?» diýdi. ¹⁷ Isa şeýle diýdi: «Näme üçin Maňa ýagşy diýýärsiň? Ýagşy bolan täk Biri – Hudaý*. Ýöne ebedi ýaşayşa gowuşmak isleýän bolsaň, tabşyryklary berjaý et». ¹⁸ Ol Isadan: «Haýsy tabşyryklary?» diýip sorady. Isa şeýle jogap berdi: «Adam öldürme, zyna etme, ogrulyk etme, ýalan güwälik berme, ¹⁹ ene-ataňy syla, goňşyňy özüň ýaly söý». ²⁰ Ýaş ýigit: «Men bularyň hemmesini berjaý etdim, ýene näme kemim bar?» diýip, Isadan sorady. ²¹ Isa oňa: «Kämil bolayyn diýseň, git, nämäň bar bolsa, sat-da, garyplara ber, Gökde hazynaň bolar, onsoň gel-de, Meniň yzma düş» diýdi. ²² Ýaş ýigit bu sözi eşidip, tukat bolup gitdi, çünki onuň köp mal-mülki bardy. ²³ Isa şägirtlerine diýdi: «Size dogrusyny aýdýaryn, barly adam Gögün Patşalygyna çetlik bilen girer. ²⁴ Size ýene aýdýaryn, bir dünýäniň inňäniň gözünden geçmegi barly adamyň Hudaýyň Patşalygyna girmeginden änsatdyr». ²⁵ Muny eşidenlerinde şägirtleri: «Onda kim halas bolup biler?» diýip, çakdanaşa geňirgenişdiler.

* ^{19:17} Näme üçin... Hudaý – in gadymy golýazmalarda: «Menden ýagşylyk barada soraýarsyňmy? Ýagşy bolan täk Biri bar».

²⁶ Isa olara seredip: «Ynsanlar üçin bu mümkin däl, ýöne Hudaý üçin ähli zat mümkin» diýdi. ²⁷ Onsoň Petrus Oňa şeýle diýdi: «Ine, biz ähli zadymyzy taşlap, Seniň yzyňa düşdük, onda biziň nämämiz bolar?» ²⁸ Isa-da olara şeýle diýdi: «Size dogrusyny aýdýaryn, ähli zadyň tüzelenjek wagty, Ynsan Ogly Öz şöhratly tagtynda oturanda Meniň yzma düşen siz hem on iki tagt da oturyň, Ýsraýylyň on iki taýpasynyň üstünden höküm çykararsyňyz. ²⁹ Meniň hatyram üçin öýlerini, doganlaryny, uýalaryny, atasyny, enesini, aýalyny, oglan-uşagyny ýa ýerlerini taşlan her kes yüz esse edip alar, ebedi ýaşayşyň mirasçysy bolar. ³⁰ Ýöne köp ilkinjiler in soňkular, in soňkular hem ilkinjiler bolar».

20-NJI BAP

Üzümçi timsaly

«¹ Gögün Patşalygy üzümliğinde işläň ýaly, ertir ir bilen işçi tutmaga giden ýer eýesi ýalydyr. ² Ol işçiler bilen günde bir dinara razylaşyp, olary öz üzümliğine ýollaýar. ³ Gündiz sagat dokuzlarda daşaryk çykanda, bazarda başgalaryň boş duranyňy görýär. ⁴ Olara-da: „Siz hem üzümliğe gidin, hakyňyz näme bolsa bererin“ diýýär. Olar hem gidýärler. ⁵ Günortan we gündiz sagat üçlerde ýene daşaryk çykýar-da, ýene şeýle edýär. ⁶ Gündiz sagat başlerde daşaryk çykanda, başga boş duranlary görüp, olara: „Näme üçin günuzyn bu ýerde boş dursuňyz?“ diýýär. ⁷ Olar hem: „Çünki hiç kim bizi tutmady“ diýýärler. Olara: „Siz-de üzümliğe gidin“ diýýär. ⁸ Agşam düşende, üzümliğin eýesi öz iş dolandyryanyna şeýle diýýär: „Işçileri çagyrdam, in soňkulardan başlap, ilkinjilere çenli haklaryny töle“.

⁹ Şeýlelikde, gündiz sagat başlerde gelenleriň her biri bir dinar alýar. ¹⁰ Ilkinjiler gelende köp alarys öýdýärler, ýöne olaryň-da her biri bir dinar alýar. ¹¹ Muny alan wagtly olar ýer eýesine hüňürdeşip, ¹² „Bu in soňkular diňe bir sagat işlediler, sen bolsaň olary günün yükünü, yssysyny çeken biziň bilen deň etdin“ diýýärler. ¹³ Ýer eýesi olaryň birine jogap berip, şeýle diýýär: „Eý dost! Men saňa adalatsyzlyk edemok; sen meniň bilen bir dinara razylaşmadyňmy? ¹⁴ Öz hakyňy al-da git. Men bu in soňka-da saňa berenimi

bermek isleyärin. ¹⁵ Öz malym bilen islänimi etmäge ygtyýarym ýokmy? Ýa-da meniň sahylygyma görüplik edýärsiňmi? ¹⁶ Şeýlelikde, iň soňkular ilkinji, ilkinjiler hem iň soňkular bolar, çünki çagyrylanlar köp, saýlananlar azdyr».

Isa ölüp direljegini ýene aýdýar

¹⁷ Isa Iýerusalime barýarka, on iki şägirdi ýolda çete çekip, olara şeýle diýdi: «¹⁸ Ine, Iýerusalime barýarys. Ynsan Ogly baş ruhanylara, kanunçylara tabşyrylar, olar hem Ony ölüme höküm ederler. ¹⁹ Oňa gülsünler, gamçylyşyňlar, haça çüýlesinler diýip, Ony başga milletlere tabşyryrlar, ýöne Ol üçünji günü direler».

Bir enäniň haýyşy

²⁰ Onsoň Zebedeý ogullarynyň ejesi öz ogullary bilen Isanyň yanyna gelip, ýere ýykyldy-da, Ondan bir zat diledi. ²¹ Isa hem oňa: «Näme isleyärsiň?» diýdi. Ol-da Isa: «Tabşyr, Patşalygyňda meniň bu iki oglumyň biri Seniň sagynda, biri hem soluňda otursyn» diýdi. ²² Emma Isa şeýle jogap berdi: «Siz näme dileýäniňizi bilmeýärsiňiz. Siz Meniň içjek käsämden içip bilersiňizmi? Meniň çokundyryljak çokunyşym bilen çokundyrylyp bilermisiňiz?» Olar-da Oňa: «Muny edip bilersiz» diýdiler. ²³ Isa olara şeýle diýdi: «Siz Meniň içjek käsämden içersiňiz, Meniň çokundyryljak çokunyşym bilen çokundyrylarsyňyz. Ýöne size Meniň sagymda ýa solumda oturmaga rugsat bermek Meniň elimde däl. Bu orunlary Atam kimler üçin taýynlan bolsa, şolar üçindir». ²⁴ Beýleki on şägirt muny eşidip, ýaňky iki dogana gaharlandylar. ²⁵ Emma Isa olary yanyna çagyryp, şeýle diýdi: «Siz bilýärsiňiz, milletleriň başlyklary olara agalyk edýär, ululary-da olara ygtyýar bilen baştutanlyk edýär. ²⁶ Siziň araňyzda beýle bolmasyn. Araňyzda kim uly bolmak isleyän bolsa, beýlekileriň hyzmatkäre bolsun. ²⁷ Araňyzda kim ilkinji bolmak isleyän bolsa, hemmähiziň guly bolsun. ²⁸ Ynsan Ogly-da Özüne hyzmat edilmeği üçin däl, eýsem, hyzmat etmek üçin, köpleriň ugrunda janyny töleg hökmünde bermek üçin geldi».

Iki körüň gözi açylyar

²⁹ Olar Erihadan çykanlarynda, uly märeke Isanyň yzyna düşüp gitdi. ³⁰ Yoluň kenarynda oturan iki kör adam Isanyň geçip barýanyny eşidenlerinde: «Ýa Reb, eý Dawut Ogly, bize rehim et!» diýip gygyryşdylar. ³¹ Märeke seslerini çykarmasynlar diýip, olara käýedi, ýöne olar: «Ýa Reb, eý Dawut Ogly, bize rehim et!» diýip, öňkäden hem gaty gygyryşdylar. ³² Isa ayak çekdi-de, olary çagyryp: «Siziň üçin näme etmegimi isleyärsiňiz?» diýdi. ³³ Olar-da Oňa: «Ýa Reb, gözümüz açylsyn» diýdiler. ³⁴ Isanyň haýpy gelip, olaryň gözlerine elini degirdi welin, derrew gözleri açyldy, onsoň Onuň yzyna düşüp gitdiler.

21-NJI BAP

Isanyň Iýerusalime girişi

¹ Olar Iýerusalime golaýlap, Zeýtun dagynyň etegindäki Beýtfa-ja gelip ýetenlerinde, Isa iki şägirdde: «² Öňüňizdäki oba baryň, salym geçmänkä, daňlygy duran ýany taýharly bir eşegi taparsyňyz, olary çözüň-de, Maňa getiriň. ³ Biri size bir zat diýse: „Bular Rebbe gerek, ynha, yzyna iberer“ diýiň» diýip ýollady. ⁴ Bu-da pygamber arkaly aýdylan şu sözüň ýerine ýetmegi üçünci: ⁵ «Sion gyzyna diýiň: Ine, seniň patyşan bir eşege münüp, eşegiň balasy taýhara münüp, pes göwünlilik bilen saňa gelýär».

⁶ Şägirtler hem gidip, Isanyň tabşyryşy ýaly etdiler. ⁷ Eşek bilen taýhary getirdiler-de, egin-eşiklerini olaryň üstüne atdylar, Isa-da taýharyň üstüne mündi. ⁸ Märekäniň köpüsi öz egin-eşiklerini ýola yazýardy, käsi-de agaçlardan şahalar kesip, ýola düşýärdi. ⁹ Onuň önünden barýan we yzyndan gelýän märeke: «Dawut Ogluna hosanna! Rebbiň adyndan gelýän gutly bolsun, iň ýokarlarda hosanna!» diýip gygyryşýardylar. ¹⁰ Isa Iýerusalime girende, bütin şäher: «Bu kim?» diýip titreyärdi. ¹¹ Märeke hem: «Bu Jeliläniň Nasyra şäherinden bolan Isa pygamber» diýýärdi.

Isa satyjylary ybadathanadan kowýar

¹² Isa Hudaýyň ybadathanasyna* girip, içerdäki satyjylary, alyjylary daşaryk kowdy. Pul çalyşyanlaryň tekjelerini, kepderi satýanlaryň oturgyçlaryny düňderdi. ¹³ Olara şeýle diýdi: «„Meniň öýüme doga öýi diýler“ diýip ýazylgydyr, siz muny garakçylaryň sürenine öwürdiňiz». ¹⁴ Ybadathanada körler, agsaklar Onuň ýanyna geldiler, Ol hem olary sagaltdy. ¹⁵ Baş ruhanylar bilen kanunçylar Onuň eden täsinliklerini, ybadathanada: «Dawut Ogluna hosanna!» diýip gygyrýan çagalary görenlerinde gaharlandylar. ¹⁶ Oňa: «Bularyň näme diýýänini eşidýärsiňmi?» diýdiler. Isa-da olara şeýle diýdi: «Hawa, siz: „Ýaşajk balalaryň, süýt emýänleriň agzyndan alkyslar aldyň“ diýen sözi asla okamadyňyzmy?» ¹⁷ Isa olaryň ýanyndan gitdi, şäherden çykyp hem Beýtaniýa geldi, gijäni şol ýerde geçirdi.

Guran injir agajy

¹⁸ Ertesi şähre dolanyp gelýärkä ajykdy. ¹⁹ Ýoluň gyrasynda bir injir agajyny görüp, onuň ýanyna geldi, ýöne ondan ýapraklardan başga hiç zat tapmady. Isa agaja: «Mundan beýläk senden asla iýmish önmesin!» diýdi. Injir agajy bolsa şol pursadyň özünde gurady. ²⁰ Şägirtler muny görüp: «Injir agajy şol pursadyň özünde nähili gurady?» diýşip haýran galdylar. ²¹ Isa şeýle jogap berdi: «Size dogrusyny aýdýaryn, imanyňyz bolup, şübhe etmeseňiz, siz diňe bu injir agajyna edileni etmek bilen çäklenmän, eýsem, şu daga: „Göteril-de, deňze zyňyl“ diýseňiz-de, bu bolar. ²² Iman edip, doga bilen her näme dileseňiz, alarsyňyz».

Isanyň ygtyýary

²³ Isa ybadathana gelip, sapak berip durka, baş ruhanylar, halkyň ýaşululary Onuň ýanyna gelip: «Sen haýsy ygtyýar bilen bu zatlary edýärsiň? Saňa bu ygtyýary kim berdi?» diýdiler. ²⁴ Isa olara

* ^{21:12} Hudaýyň ybadathanasyna - iň gadymy golýazmalarda: «ybadathana».

jogap berip diýdi: «Men-de sizden bir zat sorajak, Maňa jogap berseňiz, Men hem size bu zatlary haýsy ygtyýar bilen edýänimi aýdayyn. ²⁵ Ýahýanyň çokundymasy niredendi? Gökdenmi ýa ynsandan?» Olar-da özara pikir alyşyp diýdiler: «Biz: „Gökden“ diýsek, Ol bize: „Onda, näme üçin oňa iman getirmedeňiz?“ diýer. ²⁶ „Ynsandan“ diýmäge-de halkdan gorkýarys, çünki hemmeler Ýahýany bir pygamber saýýar». ²⁷ Olar Isa şeýle jogap berdiler: «Biz bilmeýäris». Isa-da olara şeýle diýdi: «Men-de size bu zatlary haýsy ygtyýar bilen edýänimi aýtmaýaryn».

Iki ogul tymsaly

«²⁸ Siz näme diýýärsiňiz? Bir adamyň iki ogly bar eken. Ol birinjisine baryp: „Oglum, bu gün git-de, üzümlikde işle“ diýýär. ²⁹ Ol hem jogap berip: „Gitjek däl“ diýýär. Ýöne soň ökünip gidýär. ³⁰ Ýaňky adam ikinjisine baryp, şol sözi aýdýar; ol: „Bolýar, aga“ diýýär, ýöne gitmeýär. ³¹ Bularyň ikisinden kakasynyň islegini yerine ýetiren haysysy?» Olar: «Birinjisi» diýdiler. Isa olara diýdi: «Size dogrusyny aýdýaryn, salgytçylardyr kemçinler Hudaýyň Patyşalygyna sizden ön girer. ³² Çünki Ýahýa siziň ýanyňyza dogrulyk ýoly bilen geldi, siz oňa ynanmadyňyz, ýöne salgytçylar, kemçinler oňa yrandylar. Siz muny göreňizden soň hem ökünmedeňiz, oňa ynanmadyňyz».

Üzümlük we bagbanlar tymsaly

«³³ Ýene bir timsala gulak asyň: Öý eýesi bolan bir adam bar eken. Ol üzüm agaçlaryny oturdyp, daşyna haýat aýlaýar we bir üzüm sykylýan çukur gazýar, bir diň salyp, üzümliki bagbanlara ekerine berýär-de, uzak ýola gidýär. ³⁴ Hasyl wagty golaýlanda, miwesini almak üçin, hyzmatkärlerini bagbanlara iberyär. ³⁵ Bagbanlar onuň hyzmatkärlerini tutup, birini ýençýärler, birini öldürýärler, beylekisini-de daşlaýarlar.

³⁶ Üzümlügiň eýesi öňkünden köp hyzmatkär iberyär. Bagbanlar olara-da öňkölere edenlerini edýärler. ³⁷ Soňunda üzümlikiň eýesi: „Oglumy sylarlar“ diýip, öz ogluny iberyär. ³⁸ Bagbanlar onuň ogluny görenlerinde, biri-birlerine: „Mirasdar şu, geliň, muny öldüreläň,»

miras bize galar“ diýişýärler. ³⁹ Ony tutup, üzümlükden daşaryk taşlap öldürýärler. ⁴⁰ Indi üzümligiň eýesi gelende bu bagbanlara näme eder?» ⁴¹ Olar Isa diýdiler: «Bu pis adamlary aýylganç ölüme sezewar edip, üzümligi möwsümünde miwesini özüne berjek bagbanlara ekerine berer». ⁴² Isa olara şeýle diýdi: «Siz Mukaddes Ýazgylarda: „Ussalaryň ret eden daşy, burçuň başy boldy. Bu Rebbiň edenidi, biziň gözümize bir täsinlik“ diýen sözi asla okamadyňyzmy? ⁴³ Munuň üçin size diýýäriň, Hudaýyň Patyşalygy sizden alnyp, Onuň miwelerini öndürjek millete berler. ⁴⁴ Bu daşyň üstüne ýykylan bölek-bölek bolar, ol biriniň üstüne gaçsa, ony mynjy radar». ⁴⁵ Baş ruhanylardyr fariseýler Onuň timsallaryny eşidenlerinde, özleri hakda gürrüň edýänini aňdylar. ⁴⁶ Ony tutjak boldular, ýöne halkdan gorkdular, çünki halk Isany pygamber saýýardy.

22-NJI BAP

Gelin toýy timsaly

¹ Isa olara ýene-de timsallar bilen gürrüň berip, şeýle diýdi: «² Göğüň Patyşalygy öz ogly üçin gelin toýuny tutan patyşa ýalydyr. ³ Ol toýa çagyrylanlara habar etmek üçin hyzmatkärlerini iberýär, ýöne çagyrylanlar gelmek islemeýärler. ⁴ Patyşa ýene başga hyzmatkärleri iberip, olara şeýle diýýär: „Çagyrylanlara aýdyň, ine, men naharymy taýýarladym, öküzlere, semiz mallara soýuldy, ähli zat taýýar, toýa gelsinler“. ⁵ Emma olar ähmiýet bermeyärler, biri öz ekin meýdanyna, ýene biri öz söwdasynyň ugruna çykýar. ⁶ Beýlekiler-de onuň hyzmatkärlerini tutup horlaýarlar, olary öldürýärler. ⁷ Şeýlelikde, patyşa gazaplanyp, goşun ýollaýar-da, ýaňky ganhorlary derbi-dagyn edýär, şäherlerini otlaýar. ⁸ Onsoň hyzmatkärlerine diýýär: „Toý taýýar, ýöne çagyrylanlar muňa mynasyp däl eken. ⁹ Ýol çatryklaryna baryň-da, kimi tapsaňyz, toýa çagyryň“. ¹⁰ Bu hyzmatkärler hem ýollara çykyp, ýaman diýmän, ýagşy diýmän, tapanlarynyň baryny üşürýärler, toýhana myhmandan dolýar. ¹¹ Patyşa myhmanlara seretjek bolup içerik girende, toý geýimini geýmedik bir adama gözi düşýär. ¹² Oňa diýýär: „Eý dost, sen toý geýimini geýmän, bu ýere nähili girdiň?“ Ýöne ol sesini çykarmaýar. ¹³ Onsoň patyşa hyzmatkärlerine diýýär:

„El-aýagyňy baglaň-da, ony daşaryk, garaňkylyga taşlaň, ol ýerde agy we diş gyjama bolar“. ¹⁴ Çünki çagyrylanlar köp, saýlananlar azdyr».

Kaýsaryňky kaýsara

¹⁵ Onsoň fariseýler gidip, Ony gepde tutmak barada maslahat geçirdiler. ¹⁶ Hirodesçiler bilen öz şagirtlerini Isanyň ýanyna iberip diýdiler: «Mugallym! Biz Seniň dogruçyldygyňy, Hudaýyň ýoluny hakykat yüzünden öwredýändigini, hiç kime ýaranjak bolmaýandygyňy bilýäris, çünki Sen adamlaryň derejesine bakmaýarsyň. ¹⁷ Indi bize aýt, Sen näme diýýärsiň, kaýsara salgyt tölemek dogrumy ýa dälmi?» ¹⁸ Isa olaryň ýaman niýetlerini bilip diýdi: «Meni näme üçin synaýarsyňyz, eý ikiýüzlüler? ¹⁹ Maňa salgyt puluny görkeziň». Olar hem Oňa bir dinar getirdiler. ²⁰ Isa olara: «Şu surat bilen ýazgy kimniňki?» diýdi. ²¹ Olar: «Kaýsaryňky» diýdiler. Şonda Isa olara: «Onda, kaýsaryňkyny kaýsara, Hudaýyňkyny Hudaýa beriň» diýdi. ²² Olar muny eşidenlerinde haýran galyp, Onuň ýanyndan gitdiler.

Direliş barada sorag

²³ Ölümden direlme ýokdur diýýän saddukeýler şol gün Isanyň ýanyna gelip, Oňa sorag berdiler: «²⁴ Mugallym, Musa: „Eger bir adamyň zürýady bolman ölse, dogany onuň aýalyny alyp, doganyna nesil yetiştirmelidir“ diýipdir. ²⁵ Biziň aramyzda ýedi dogan bardy. Birinjisi öylendi-de öldi. Zürýady bolmansoň, aýalyny doganyna galdyrdy. ²⁶ Ikinjisi, üçünjisi, tä yedinjisine çenli şeýle boldy. ²⁷ Olaryň hemmesinden soň hem aýal öldi. ²⁸ Indi, ölümler direlende, bu aýal ol ýedi doganyň haýsysynyň aýaly bolar? Çünki hemmesi ony alypdy. ²⁹ Isa olara şeýle jogap berdi: «Siz Mukaddes Ýazgylary, Hudaýyň gudratyny bilmän ýalňyşýarsyňyz. ³⁰ Ölümler direlenlerinde öýlenmän, äre çykman, Hudaýyň Gökdäki perişdeleri ýaly bolarlar. ³¹ Ölümden direlmä gelenimizde bolsa, siz Hudaýyň özüňize: ³² „Men Ybraýymyň Hudaýy, Yshagyň Hudaýy, Ýakubyň Hudaýydyryn“ diýenini okamadyňyzmy? Ol ölüleriň däl, dirileriň Hudaýydyr». ³³ Märeke muny eşidip, Onuň taglymatyna haýran galdy.

In uly tabşyryk

³⁴ Fariseýler Isanyň saddukeýleriň sesini çykartmanlygyny eşi-denlerinde, bir ýere ýygnanyşdylar. ³⁵ Olardan bir kanunçy Isany synamak üçin: ³⁶ «Mugallym, kanunda in uly tabşyryk näme?» di-yip sorady. ³⁷ Isa oňa şeýle diýdi: «„Hudaýyň Rebbi bütün ýüregiň, bütün janyň, bütün düşünjäň bilen söý“. ³⁸ Şu birinji we in uly tabşyrykdyr. ³⁹ Ikinji hem şonuň ýaly: „Goňşyňy özüň ýaly söý“. ⁴⁰ Bütün kanun we pygamberler ýazgylary şu iki tabşyryga baglydyr».

Mesih kimiň ogly?

⁴¹ Fariseýler ýygnanyşyp durkalar, Isa olardan: ⁴² «Mesih barada näme pikir edýärsiňiz? Ol kimiň Ogly?» diýip sorady. Olar hem Isa: «Ol Dawudyň Ogly» diýdiler. ⁴³ Isa olara şeýle diýdi: «Onda, näme üçin Dawut Ruhdan ylham alyp, Oňa Reb diýip: ⁴⁴ „Reb meniň Rebbime diýdi: Duşmanlaryňy aýaklaryň astynda goýyançam, Meniň sagymda otur“ diýýär? ⁴⁵ Eger Dawut Oňa Reb diýýän bolsa, Ol nähili Dawudyň ogly bolýar?» ⁴⁶ Hiç kim Isa jogap berip ýekeje söz hem aýdyp bilmedi, şol günden beýläk hiç kim Ondan bir zat soramaga ýürek etmedi.

23-NJI BAP*Waý günüňize!*

¹ Onsoň Isa halka, Öz şägirtlerine şeýle gürrüň berdi: «² Kanunçylar bilen fariseýler Musanyň ornunda otyrlar. ³ Şonuň üçin olaryň size aýdýanlarynyň baryny ýerine ýetiriň, berjaý ediň, ýöne olaryň edenlerini etmäň, çünki aýdyp-da, özleri edýän däldirler. ⁴ Olar agyr, götermesi kyn ýükleri baglap, adamlaryň gerşine goýandyrlar, ýöne özleri bu ýükleri götermek üçin bir bar maklaryny hem gymyldatmak isleýän däldirler. ⁵ Olar edýän ähli zatlaryny göz üçin edýändirler. Doga gutularyny giňeldip, geyimleriniň pürçüginu uzaldýandyrlar. ⁶ Zýapatlarda töri, sinagogalarda baş kürsüleri, ⁷ bazar ýerinde salam almagy, adamlaryň özlere „mugallym“ diýmegini söýýändirler. ⁸ Siz özüňize „mugallym, mugallym“ diýdirmäň, çünki siziň Mugallymyňyz birdir, siziň baryňyz dogansyňyz.

⁹ Ýer yüzünde hiç kime „Ata“ diýmäň, çünki siziň Ataňyz birdir, Ol Gökdedir. ¹⁰ Özüňize „Yolbaşçy“ diýdirmäň, çünki siziň Ýolbaşçyňyz birdir, Ol Mesihdir. ¹¹ Ulyňyz hemmähize hyzmatkär bolsun. ¹² Çünki özüni beýgelden peseler, özüni peselden beýgeler. ¹³ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki siz Gögün Patşalygyny adamlara baglaýarsyňyz, ne özüňiz girýärsiňiz, ne-de girjeklere ýol berýärsiňiz. ¹⁴ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki siz dul hatynlaryň öýlerini talap, göz üçin uzyn-uzyn dogalar okan bolýarsyňyz. Şonuň üçin siz has agyr jeza sezewar bolarsyňyz. ¹⁵ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki birje adamy öz diniňize girizjek bolup, deňizlere, düzlere aýlanýarsyňyz. Girizeniňizde bolsa, ony özüňizden iki esse dowzah ogly edýärsiňiz. ¹⁶ „Biriniň ybadathanadan ant içmegi möhüm däl, ýöne kim ybadathananyň gyzylyndan ant içse, öz antyna daňlygy bolar“ diýýän kör ýol görkezijiler, waý günüňize! ¹⁷ Eý, akmaklar we körler! Haýsysy uly, gyzylymy ýa gyzyly mukaddes edýän ybadathana? ¹⁸ Ýene: „Biriniň gurbanlyk edilýän ýerden ant içmegi möhüm däl, ýöne kim onuň üstündäki gurbandan ant içse, öz antyna daňlygy bolar“ diýýärsiňiz. ¹⁹ Eý, akmaklar we körler! Haýsysy uly, gurbanmy ýa gurbany mukaddes edýän gurbanlyk ýeri? ²⁰ Gurbanlyk edilýän ýerden ant içýän ondan hem onuň üstündäki zatlaryň hemmesinden ant içýändir. ²¹ Ybadathanadan ant içýän ondan we onuň içinde mekan tutan Hudaýdan ant içýändir. ²² Gökden ant içýän Hudaýyň tagtyndan we onuň üstünde Oturandan ant içýändir. ²³ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki siz narpyzdan, anisden we zireden zekat berip, kanunyň wajybrak işlerini, adyllygy, rehimdarlygy, imany taşladyňyz. Bu zatlary etmeli, beýlekileri-de taşlamaly däldiňiz. ²⁴ Eý çybyny süzüp aýryp, düýäni yuwudýan kör ýol görkezijiler! ²⁵ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki siz käsedir gap-çanagyň daşyny arassalaýarsyňyz, olaryň içi bolsa ogurlyk hem nebisjeňlikden doly. ²⁶ Eý, kör fariseý! Käsedir gap-çanagyň daşy-da arassa bolar ýaly, öňinçä içini arassala. ²⁷ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki siz agardylyp, daşyndan owadan görüňýän, ýöne içi

ölülerini süňkleri we her tüýsli murdarlykdan doly mazarlarsyňyz. ²⁸ Siz hem daşyňyzdan adamlara dogry adam ýaly görünüňiz, ýöne içiňiz ikiýüzlülükden, erbetlikden doly. ²⁹ Waý günüňize, eý, kanunçylar we fariseýler, ikiýüzlüler! Çünki siz pygamberlere mazarlar salyp, dogry adamlaryň ýadygärliklerini bezäp: ³⁰ „Biz atalarymyzyň günlerinde bolan bolsak, pygamberleriň ganyny dökmekde olara şarik bolmazdyk“ diýýärsiňiz. ³¹ Şeýlelik bilen, pygamberleri öldürenleriň ogullarydygynyza özüňiz güwä geçýärsiňiz. ³² Onda, atalaryňyzyň başlan işlerini tamamlan! ³³ Eý ýylanlar we alahöwrenler nesli! Dowzah hökümünden nähili gaçjak? ³⁴ Şoňa görä, ine, Men size pygamberler, akyldarlar we kanunçylar ýollaýaryn. Siz olaryň käbirini öldürärsiňiz, haça çüýlärsiňiz, käbirini-de sinagogalaryňyzda ýenjersiňiz, şäherden-şähere kowalarsyňyz. ³⁵ Şeýlelikde, dogry adam bolan Habylyň ganyndan tä ybadathana bilen gurbanlyk edilýän ýer arasynda öldüreniňiz Berekýanyň ogly Zekerýanyň ganyna çenli, her dogry adamyň ýer ýüzünde dökülen ganyna siz jogapkärsiňiz. ³⁶ Size dogrusyny aýdýaryn, bu zatlaryň ählisine şu nesil jogapkärdir. ³⁷ Eý, Iýerusalim! Pygamberleri öldürýän, özüne ýollananlary daşlaýan Iýerusalim! Bir towugyň jüyjelerini ganatlarynyň aşagyna ýygnaýşy ýaly, Men hem ençeme gezek seniň çagalaryňy ýygnajak boldum, emma siz islemediňiz. ³⁸ Ine, öýüňiz size haraba bolup galýar. ³⁹ Çünki size aýdýaryn, siz „Rebbiň adyndan gelen gutly bolsun“ diýene deňeç Meni gaýtadan görmersiňiz».

24-NJI BAP

Ahyrzaman alamaty

¹ Isa ybadathanadan çykyp barýarka, şagirtleri ýanyna gelip, Oňa ybadathananyň jaýlaryny görkezjek boldular. ² Emma Isa olara şeýle jogap berdi: «Bütün bu zatlary görýärmisiňiz? Size dogrusyny aýdýaryn, bu ýerde daş üstünde daş galmaz, hemmesi dargar». ³ Isa Zeýtun dagynda otyrka, şagirtleri ýekelikde Onuň ýanyna gelip, şeýle diýdiler: «Bize ayt, bu zatlar haçan bolar? Seniň gelmegiňiň we ahyrzamanyň alamaty näme bolar?» ⁴ Isa olara şeýle jogap berdi: «Ägä boluň, sizi aldaýmasynlar. ⁵ Çünki köpler: „Men Mesih“ diýip, Meniň adym bilen gelerler, köp adamlary aldarlar.

⁶ Uruş seslerini, uruş turanlygy barada habarlar eşidersiňiz. Ägä boluň, gorkmaň, çünki bularyň bary bolmalydyr, ýöne entek dünýäniň soňy däldir: ⁷ Çünki millet-millete, patyşalyk-patyşalyga garşy çykar. Aýry-aýry yerlerde açlyklar bolar, Ýer titrär. ⁸ Emma bular burgularyň başlangyjydyr. ⁹ Onsoň sizi gaýga basdyrarlar, öldürerler, Meniň adym üçin hem me milletler sizi ýigrenär. ¹⁰ Şonda köpler imandan dänip, biri-birlerine haýynlyk eder, biri-birlerini ýigrenärler. ¹¹ Birentek ýalan pygamberler döräp, köpleri azdyrarlar. ¹² Şer işleriň artanlygy zerarly, köpleriň söýgüsi sowar. ¹³ Emma soňa çenli cydan halas bolar. ¹⁴ Patyşalyk baradaky bu Hoş Habar hemme milletlere güwälik hökmünde dünýäniň ähli yerinde wagyz ediler, ahyrzamana şonda geler. ¹⁵ Şeýlelik bilen, Daniýel pygamber tarapyndan agzalan weýrançylyk getirýän ýigrenjiniň mukaddes yerde duranyňy göreniňizde (okjy düşünsin), ¹⁶ Ýahudadakylar daglara gaçsın. ¹⁷ Öýüň üçegindeki – öýünden bir zat almak üçin aşak inmesin. ¹⁸ Ekin meýdanyndaky – donuny almak üçin zyňa öwürülmesin. ¹⁹ Ol günlerde göwreli, çağa emdirýän aýallaryň gününe way! ²⁰ Gaça-gaçlygynyň gys ýa Sabat günü bolmasyn diýip dogma ediň. ²¹ Çünki şonda uly muşakgat bolar, beýle muşakgat dünýäniň başyndan tä şu wagta çenli bolanam däldir, bolmazam. ²² Ol günler gysgaldylymadyk bolsady, onda, hiç kim halas bolmazdy, ýöne saýlananlaryň hatyrasyna ol günler gysgaldylar. ²³ Şonda biri size: „Ine, Mesih şu yerde“ ýa-da „Ine, ol yerde“ diýse ynanmaň. ²⁴ Çünki ýalan mesihler, ýalan pygamberler döräp, mümkin boldugyça, saýlananlary-da azdyrjak bolup, uly alamatlar, gudratlar görkezerler. ²⁵ Ine, Men size önünden aýtdym. ²⁶ Şeýlelikde, size: „Ine, Mesih çölde“ diýseler-de çykmaň, „Ine, içki otaglarda“ diýseler-de ynanmaň. ²⁷ Çünki ýyldyrym nähili gündogardan turup, günbatarda hem görüňän bolsa, Ynsan Oglunyň gelşi hem şeýle bolar. ²⁸ Maslyk nirede bolsa, garaguşlar şol yere üýşüşyändir. ²⁹ Ol günleriň muşakgatynyň yzysüre Gün garalar, Aý ysýgyny bermez, ýyldyklar Gökden gaçyp, Gök gudratlary titrär. ³⁰ Onsoň Gökde Ynsan Oglunyň alamaty görner, şonda yer ýüzüniň bütün taýpalary perýat eder, Ynsan Oglunyň Gökdeki bulutlarda gudrat hem uly şöhrat bilen gelýänini görer. ³¹ Ol Öz perişdelerini belent surnaý sesi bilen ýollar.

Olar-da Onuň saýlanlaryny dört tarapdan, Gögün bir ujundan ol ujuna çenli ýygnaýlar. ³² Injir agajyndan sapak alyň: onuň şahalary ýumşap, yaprak çykaran mahaly tomsuň golaýdygyny bilýärsiňiz. ³³ Şonuň ýaly-da, bu zatlary göreniňizde, Ynsan Oglunyň golaýdygyny, gapynyň agzyndadygyny bilin. ³⁴ Men size dogrusyny aýdýaryn, bu zatlar bolýança, bu nesil dünýäden ötmaz. ³⁵ Gök hem ýer öter, ýöne Meniň sözlerim asla ötmaz.

Bilinmeyän gün we sagat

³⁶ Emma ol günü hem ol sagady hiç kim, Gökäki perişdeler-de bilýän däldir, diňe Ata bilýändir. ³⁷ Nuhuň günleri nähili bolan bolsa, Ynsan Oglunyň gelşi-de şeýle bolar. ³⁸ Çünki adamlar Nuhuň gämä münen gününe çenli, tupandan öňki günlerde iýip, içip, öýlenip, äre çykýardylar. ³⁹ Tupan turup, hemmesini äkidýänçä, olar hiç zady bilmeýärdiler. Ynsan Oglunyň gelşi hem şeýle bolar. ⁴⁰ Şonda ekin meýdanynda iki adam bolar, biri alnar, biri goýlar. ⁴¹ Degirmen başynda galla üweýän iki aýal bolar, biri alnar, biri goýlar. ⁴² Oýa boluň, çünki siz Rebbiňiziň haýsy gün geljegini bilmeýärsiňiz. ⁴³ Emma muny bilin: öý eýesi ogrynyň haýsy sagatda geljegini bilsedi, oýa bolardy, öýüni talatmazdy. ⁴⁴ Munuň üçin, siz hem taýýar boluň, çünki Ynsan Ogly siziň oslamaýan sagadyňyzda geler. ⁴⁵ Hyzmatkärler wagty-wagtynda nahar paýlaryny bersin diýip, agasynyň olaryň üstünden goýan sadyk hem akylly hyzmatkäri kim? ⁴⁶ Agasy gelende, şeýle edip ýörenini görjek hyzmatkäri nähili bagtlydyr! ⁴⁷ Size dogrusyny aýdýaryn, agasy bütin mal-mülküni şoňa ynanar. ⁴⁸ Bu ýaramaz hyzmatkär öz içinden: „Agam giç geler“ diýip, ⁴⁹ ýoldaşlaryny urmaga, serhoşlar bilen iýip-içmäge başlasa, ⁵⁰ ol hyzmatkäriň agasy onuň oslamaýan gününde, bilmeýän sagadynda gelip, ⁵¹ ony iki bölüp, paýyny ikiýüzlüleriňki bilen deň eder. Ol ýerde agy we diň gyjama bolar».

25-NJI BAP

On gyz timsaly

«¹ Şonda Gögün Patyşalygy çyralaryny alyp, giýewi garşylamaga çykan on gyz ýaly bolar. ² Olaryň başisi akylsyz, başisi-de akylly eken. ³ Akylsyzlar çyralaryny alýarlar, ýöne ýanlaryna ýag almaýarlar.

⁴ Akyllylar çyralary bilen birlikde gaplarda ýag äkidýärler. ⁵ Giýew gijä galanda, hemmesi irkilip uklaýarlar. ⁶ Ýarygije: „Ine, giýew gelyär, garşylamaga çykyň!“ diýen batly ses eşidilyär. ⁷ Şonda ýaňky gyzlaryň hemmesi turup, çyralaryny taýýarlaýarlar. ⁸ Akylsyzlar akyllylara: „Bize ýagyňyzdan biraz beriň, çyralarymyz söňüp barýar“ diýýärler. ⁹ Emma akyllylar jogap berip: „Bize-de, size-de yetmezlik edäýmesin, gowusy, satyjylara baryň-da, özüňiz üçin alayyň“ diýýärler. ¹⁰ Olar ýag satyn almaga gidenlerinde, giýew gelyär, taýýar bolup duranlar onuň bilen toýhana girýärler welin, gapy ýapylýar. ¹¹ Beýleki gyzlar hem soň gelip: „Aga! Aga! Gapyny aç“ diýýärler. ¹² Emma ol jogap berip: „Size dogrusyny aýdýaryn, men sizi tanamok“ diýýär. ¹³ Şeýlelik bilen, oýa boluň, çünki siz Ynsan Oglunyň ne geljek gününü, ne-de sagadyny bilýärsiňiz».

Amanat pul timsaly

«¹⁴ Gögün Patyşalygy uzak ýola çykmakçy bolup, hyzmatkärlerini ýanyna çagyryp, mal-mülküni olara tabşyran adam ýalydyr. ¹⁵ Bu adam her haýsynyň başarygyna laýyk: birine – baş, birine – iki, birine – bir talant berip, derrew ýola düşýär. ¹⁶ Baş talant alan gidip, bu pul bilen söwda etmäge girişýär, ýene baş talant gazanýar. ¹⁷ Iki talant alan-da şonuň ýaly, ýene iki talant gazanýar. ¹⁸ Bir talant alan bolsa baryp, topragy gazýar-da, agasynyň puluny gizleýär. ¹⁹ Köp wagtdan soň bu hyzmatkärleriň agasy gelip, olardan hasabat sorayar. ²⁰ Baş talant alan gelip, ýene baş talant getirip: „Eý aga! Sen maňa baş talant beripdiň, ine, men ýene baş talant gazandym“ diýýär. ²¹ Agasy oňa: „Berekella, ýagşy, sadyk hyzmatkär! Sen az zatda sadyk bolduň, men saňa köp zatlary ynalaryn, agaň şatlygyna şärik bol“ diýýär. ²² Iki talant alan hem gelip: „Eý aga! Sen maňa iki talant beripdiň, ine, men ýene iki talant gazandym“ diýýär. ²³ Agasy oňa: „Berekella, ýagşy we sadyk hyzmatkär! Sen az zatda sadyk bolduň, men seni köp zatlara bellärin, agaň şatlygyna şärik bol“ diýýär. ²⁴ Bir talant alan hem gelip: „Eý aga, men seniň gaty adamdygyny bilýärdim. Sen ekmedik yerinden orýarsyň, sepmedik yerinden ýygýarsyň. ²⁵ Şonuň üçin gorkdum, gidip, talantyňy toprakda gizledim, ine, puluňy all“ diýýär.

²⁶ Emma agasy oña şeýle diýýär: „Erbet hem ýalta hyzmatkär! Sen meniň ekmedik ýerimden orýandygymy, sepmedik ýerimden ýygandygymy bilýärmidiň? ²⁷ Onda, pulumy pul işledýänlere bermediniň, men-de gelip, ony peýdasy bilen alardym. ²⁸ Indi bir talanty ondan alyň-da, on talantla beriň. ²⁹ Çünki kimde bar bolsa, oña berler, ondaky bol bolar, kimde ýok bolsa, onuň elindäki hem alnar. ³⁰ Peýdasyz hyzmatkäri daşaryk garaňkylyga taşlaň. Ol ýerde agy we diş gyjama bolar“».

Goýunlar we geçiler

«³¹ Ynsan Ogly öz şöhraty içinde ähli perişdeler bilen gelip, şöhratly tagtynda oturar. ³² Ähli milletler Onuň önüne ýygnanar, çopanyň goýunlary geçilerden saýlaýşy ýaly, Ol hem olary biri-birinden saýlar. ³³ Goýunlary sagynda, geçileri hem solunda goýar. ³⁴ Onsoň Patyşa sagyndakylara diýer: „Eý, Atamyň gutlanlary! Geliň, dünýä gurlaly bäri siziň üçin taýýarlanan patyşalygy miras alyň. ³⁵ Çünki açdym – iýmäge zat berdiňiz, teşnedim – suw berdiňiz, ýatdym – myhman aldyňyz, ³⁶ ýalaňaçdym – geýindirdiňiz, syrkawdym – idetdiňiz, zyndandadym – görmäge geldiňiz“. ³⁷ Şonda dogry adamlar Oña jogap berip diýerler: „Ýa Reb, biz Seni haçan aç görüp, naharladyk ýa haçan teşne görüp, suw berdik? ³⁸ Haçan Seni ýat görüp, myhman aldyk ýa ýalaňaç görüp geýindirdik? ³⁹ Haçan Seni syrkaw ýa-da zyndanda görüp, ýanyňa geldik?“ ⁴⁰ Patyşa jogap berip olara diýer: „Size dogrusyny aýdýaryn, Meniň bu iň kiçi doganlarymdan birine edeniňizi Maňa edensiňiz“. ⁴¹ Onsoň solundakylara şeýle diýer: „Eý, lagnatlylar, Meniň ýanymdan aýrylyň, iblis bilen onuň perişdelerine taýýarlanan ebedi oda gidiň. ⁴² Çünki açdym – iýmäge zat bermediňiz, teşnedim – suw bermediňiz, ⁴³ ýatdym – myhman almadyňyz, ýalaňaçdym – geýindirmediňiz, syrkawdym we zyndandadym – ýanyma gelmediňiz“. ⁴⁴ Şonda olar şeýle jogap bererler: „Ýa Reb, biz Seni haçan aç, teşne, ýat, ýalaňaç, syrkaw ýa zyndanda görüp-de, Saňa hyzmat etmedik?“ ⁴⁵ Şonda olara şeýle jogap berer: „Size dogrusyny aýdýaryn, bu iň kiçilerden birine etmedigiňizi, Maňa eden dälisiňiz“. ⁴⁶ Bular ebedi jeza, dogry adamlar bolsa ebedi ýaşayşa giderler».

26-NJY BAP

Isany öldürmek barada dildüwüşük

¹ Bu sözlerden soň Isa şägirtlerine şeýle diýdi: ² «Ýene iki günden Pesah baýramydygyny bilýärsiňiz. Ynsan Ogly haça çüýlenmäge tabşyrylar». ³ Şol wagt baş ruhanylar bilen halkyň ýaşululary Kaýafa atly baş ruhanyň howlusyna ýygnanyp, ⁴ Isany hile bilen tutup öldürmek üçin maslahat geçirdiler. ⁵ Olar: «Baýram günlerinde däl, halk galmagal turzaýmasyn» diýişdiler.

Isa Beýtaniýada

⁶ Isa Beýtaniýada heýwere keselli Simunyň öýündekä, ⁷ bir aýal içinde gaty gymmat atyr usly ýag bolan ak mermer gap bilen Isanyň ýanyna gelip, Ol saçak başynda otyrka, ýagy Onuň depesinden guýdy. ⁸ Şägirtler muny görenlerinde gaharlanyp: «Beýle isrip etmek nämä gerek? ⁹ Bu ýagy köp pula satyp, garyplara berip-de bolardy» diýişdiler. ¹⁰ Isa muny bilip, olara şeýle diýdi: «Näme üçin aýaly ynjadyarsyňyz? Ol Maňa ýagşylyk etdi. ¹¹ Çünki garyplar hemişe siziň ýanyňyzda, ýöne Men hemişe siziň ýanyňyzda bolmaryn. ¹² Ol bu ýagy Meniň bedenime guýmak bilen, Meni jaýlanmaga taýýar etdi. ¹³ Size dogrusyny aýdýaryn, şu Hoş Habar dünýäniň niresinde wagyz edilse, bu aýalyň edeni-de ony ýatlamak üçin aýdylyr».

Iudanyň hyýanaty

¹⁴ Onsoň Onkilerden Iuda Iskariot atly biri baş ruhanylaryň ýanyna baryp, ¹⁵ olara: «Eger men Ony size tabşyrsam, maňa näme berersiňiz?» diýdi. Olar hem Iuda otuz bölek kümüş çekip berdiler. ¹⁶ Ol şondan beýläk Isany tabşyrmak üçin, amatly pursat peýlöp gezdi.

Pesah nahary

¹⁷ Petir baýramynyň ilkinji günü şägirtler Isanyň ýanyna gelip: «Pesah naharyny iýmegiň üçin, nirede taýýarlyk görmegimizi isleýärsiňiz?» diýdiler. ¹⁸ Ol şeýle diýdi: «Şähre gidiň-de, pylanynyň ýanyna baryp: „Mugallym: wagtym golaý, Pesahy şägirtlerim bilen bilelikde seniň öýünde geçirjek“ diýýär diýiň». ¹⁹ Şägirtler hem

Isanyň özlerine buýruşy ýaly edip, Pesahy taýýarladylar. ²⁰ Agşam düşende, Isa on iki şägirdi bilen bilelikde saçak başynda oturdy. ²¹ Olar naharlanyp otyrkalar, Isa: «Size dogrusyny aýdýaryn, sizden biri Maňa haýynlyk eder» diýdi. ²² Olar gaty tukatlanyp, yzly-yzyna Oňa: «Ýa Reb, men-ä dälidirin?» diýmäge başladylar. ²³ Ol hem şeýle jogap berdi: «Elini Meniň bilen bile tabaga batyran Maňa haýynlyk eder. ²⁴ Ynsan Ogly Özi hakda ýazylyşy ýaly baryar, ýöne Ynsan Ogluna haýynlyk edenin gününe wá! Ol adam eneden dogulmadyk bolsa, onuň üçin has oňat bolardy». ²⁵ Oňa haýynlyk eden Iuda: «Mugallym, men-ä dälidirin?» diýdi. Isa hem oňa: «Seniň aýdyşyň ýalydyr» diýdi. ²⁶ Olar naharlanyp otyrkalar, Isa çörek alyp, şükür etdi-de, ony döwür şägirtlere berdi we: «Alyň, iýiň, bu Meniň tenimdir» diýdi. ²⁷ Onsoň kāsāni aldy, şükür edeninden soň, olara berip, şeýle diýdi: «Şundan hemmāñiz için. ²⁸ Çünki bu Meniň ganym, günäleriň bagyşlanmagy üçin köp adamlaryň hatyrasyna dökülen täze ähtiň ganydyr. ²⁹ Size diýýärim, Atamyň Patşalygynda siziň bilen bile täzesini içjek günüme çenli üzüm şiresini gaýtadan içmerin». ³⁰ Olar bir öwgüli aýdym aýdyp bolanlaryndan soň, Zeýtun dagyna çykdylar.

Petrusnyň inkär etjeği önünden aýdylýar

³¹ Onsoň Isa olara şeýle diýdi: «Bu gije siziň hemmāñiz Menden yüz dönderersiňiz, çünki: „Çopany uraryn, sürüdüki goýunlar dagar“ diýip ýazylygydyr. ³² Emma Men ölümden direlenimden soň, sizden öň Jelilä bararyn». ³³ Petrus Oňa jogap berip: «Hemmeler Senden yüz dönderse-de, men asla döndermerin» diýdi. ³⁴ Isa oňa: «Saňa dogrusyny aýdýaryn, şu gije horaz gygyrmazyn-dan öň, sen Meni üç gezek inkär edersiň» diýdi. ³⁵ Petrus Oňa: «Men Seniň bilen ölmeli bolsam-da, Seni asla inkär etmerin» diýdi. Şägirtleriň hemmesi-de şeýle diýdiler.

Isa Getsemanide doga edýär

³⁶ Onsoň Isa şägirtleri bilen Getsemani diýen ýere gitdi. Ol olara: «Men hol ýere baryp, doga edip bolýançam, şu ýerde oturyň» diýdi. ³⁷ Petrus bilen Zebedeýiň iki ogluny ýanyna aldy-da, tukatlanyp, gaýylanmaga başladı. ³⁸ Onsoň olara: «Meniň janym öler ýaly tukat,

bu ýerde galyp, Meniň bilen bile oýa boluň» diýdi. ³⁹ Biraz öňe gidip, ýüzin ýatdy-da: «Eý Atam! Mümkin bolsa, bu kāsāni Menden geçir; ýöne Meniň isleýşim ýaly däl, Seniň isleýşiň ýaly bolsun» diýip doga etdi. ⁴⁰ Isa şägirtleriň ýanyna gelse, olar uklap ýatan eken. Ol Petrusa şeýle diýdi: «Meniň bilen bile bir sagat-da oýa bolup bilmediňizmi? ⁴¹ Synaga düşmez ýaly oýa boluň, doga ediň. Ruh islegli, ýöne ten ejizdir». ⁴² Isa ikinji gezek gidip: «Eý Atam, Men içmesem, bu kāsāniň geçmegi mümkin däl bolsa, onda, Seniň islegiň bolsun» diýip doga etdi. ⁴³ Ýene gelende, şägirtleri uklap ýatan eken, çünki olaryň gözleri ýumlup gelyärdi. ⁴⁴ Isa olary galdyryp, ýene gitdi, ýene şol öňki sözler bilen üçünji gezek doga etdi. ⁴⁵ Onsoň şägirtleriň ýanyna gelip, olara diýdi: «Siz entek-de uklap ýatarmysyňyz? Dynjyňyzy alyarmysyňyz? Ine, sagat golaýlady, Ynsan Ogly günäkärleriň eline berilýär. ⁴⁶ Turuň, gideliň, ine, Maňa haýynlyk eden golaýlady».

Isa tutulýar

⁴⁷ Ol entek gepläp durka, ine, Onkileriň biri bolan Iuda, onuň bilen bilelikde baş ruhanylar we halkyň ýaşululary tarapyndan gylçly, taýakly bir uly märeke geldi. ⁴⁸ Oňa haýynlyk eden Iuda olara: «Men kimi öpsem, Şoldur, Şony tutuň» diýip, alamat beripdi. ⁴⁹ Ol derrew Isanyň ýanyna baryp: «Salam, Mugallym!» diýip, Ony öpdi. ⁵⁰ Isa hem oňa: «Näme üçin geldiň, dostum!» diýdi. Onsoň olar Isa golaý gelip, el urup, Ony tutdular. ⁵¹ Ine, Isanyň ýanyndakylardan biri elini uzadyp, gyljyny syrды-da, baş ruhanynyň hyzmatkärini urup, gulagyny kesdi. ⁵² Şonda Isa oňa şeýle diýdi: «Gyljyňy gynyna sal, çünki gylç çekenleriň hemmesi gylç bilenem öldüriler. ⁵³ Ýa Men on iki legiondan köp perişdāni derrew ibersin diýip, Atama yüz tutup bilmez öýdärsiňmi? ⁵⁴ Onda, bu şeýle bolmalydyr diýen Mukaddes Ýazgylar nähili ýerine ýeter?» ⁵⁵ Şol sagat Isa märekä yüzlenip, şeýle diýdi: «Bir talaňçynyň garşysyna çykýan ýaly, Meni tutmak üçin gylç hem taýak bilen geldiňizmi? Her gün ybadathanada oturyp, sapak berenimde, Meni tutmandyňyz. ⁵⁶ Ýöne bularyň hemmesi pygamberleriň ýazgylarynyň ýerine ýetmegi üçin boldy». Şonda şägirtleriň hemmesi Ony taşlap gaçdylar.

Isa ýehudylaryň mejlisiniň önünde

⁵⁷ Isany tutanlar Ony baş ruhany Kaýafanyň ýanyna getirdiler, kanunçylar bilen ýaşulular-da şol yere ýygnanypdylar. ⁵⁸ Petrus bolsa baş ruhanyň howlusyna çenli gara görnümünden Isanyň zyna düşüp gitdi. İçerik girdi-de, işiň soňuny görjek bolup, hyzmatkärler bilen bile oturdy. ⁵⁹ Baş ruhanylar we bütin mejlis Isa ölüm jezasyny berjek bolup, Oňa garşy ýalan şaýatlar agtardylar. ⁶⁰ Köp ýalançy şaýatlar geldi, ýöne onda-da tapyp bilmediler. Ahyrsoňy iki ýalançy şaýat gelip, ⁶¹ şeýle diýdi: «Bu Adam: „Men Hudaýyň ybadathanasyny ýykyp, ony üç günün içinde salyp bilerin“ diýdi». ⁶² Baş ruhany ýokaryk galyp: «Sen asla jogap berjek dälmi? Bu adamlaryň Seniň garşyňa berýän güwäligi näme?» diýdi. ⁶³ Emma Isa dymdy. Baş ruhany Oňa: «Saňa diri Hudaýdan kasam edýärin, bize aýt, Hudaýyň Ogly Mesih Senmi?» diýdi. ⁶⁴ Isa oňa: «Seniň aýdyşyň ýalydyr, ýöne size diýýärin, mundan soň Ynsan Oglunyň gudratly Hudaýyň sagynda oturanyny, Gögün bulutlary bilen gelyänini görseniňiz» diýdi. ⁶⁵ Şonda baş ruhany öz egin-eşigini ýyrtp: «Ol Hudaýa dil ýetirdi, bize başga şaýat nämä gerek? Ine, Onuň Hudaýa dil ýetirenini özüňiz eşitdiňiz. ⁶⁶ Näme diýýärsiňiz?» diýdi. Olar hem jogap berip: «Ol ölüme mynasyp» diýdiler. ⁶⁷ Onsoň Isanyň ýüzüne tükürdiler, Ony ýumrukladylar, käbirleri Oňa: ⁶⁸ «Eý, Mesih, bize welilik et, Seni uran kim?» diýip, Ony şapbatladylar.

Petrus Isany inkär edýär

⁶⁹ Petrus bolsa daşarda howluda otyrdy. Bir keniz onuň ýanyna gelip: «Sen-de jilileli Isa bilen bileli» diýdi. ⁷⁰ Emma ol hemmäniň ýanynda inkär edip: «Men seniň näme diýýäniňi bilmeýärin» diýdi. ⁷¹ Derwezä tarap barýarka, başga bir keniz ony görüp, ol yerde duranlara: «Bu adam hem Nasraly Isa bilen bileli» diýdi. ⁷² Petrus ýene-de inkär edip: «Men ol Adamy tanamaýaryn» diýip ant içdi. ⁷³ Az salymdan soň, ol yerde duranlar gelip, Petrusa: «Dogrudan hem, sen-de olardan, çünki gepleýşiň muny bildiriş dur» diýdiler. ⁷⁴ Şonda Petrus: «Men ol Adamy tanamaýaryn» diýip,

ant içip, awy ýalamaga durdy. Edil şol wagt horaz gygyrdy. ⁷⁵ Petrus Isanyň: «Horaz gygyrmazyndan ön, sen Meni üç gezek inkär edersiň» diýen sözünü ýatlady-da, daşaryk çykyp, möňnürrip aglady.

27-NJI BAP*Iuda özüni dardan asýar*

¹ Ertir irden ähli baş ruhanylardyr halkyň ýaşululary Isa ölüm jezasyny bermek üçin maslahat geçirdiler. ² Ony baglap, eltip, häkim Pontius Pilatusa tabşyrdylar. ³ Onsoň Oňa haýynlyk eden Iuda Isanyň höküm edilenini görüp öküdi, otuz bölek kümşi zyna – baş ruhanylara, ýaşululara getirip, ⁴ «Men ýazyksyz gana haýynlyk edip günä etdim» diýdi. Olar-da: «Bu bize näme, özüň bilýärsiň» diýdiler. ⁵ Iuda kümüşleri ybadathana zyňdy-da, çykyp gitdi, baryp hem, özüni dardan asdy. ⁶ Baş ruhanylar bolsa kümüşleri alyp: «Hun bolany üçin, bulary ybadathananyň hazynasynda goýmak bolmaz» diýdiler. ⁷ Şeýlelikde, maslahat geçirip, ýatlar gonamçylyk etmek üçin, ol pul bilen küzegäriň yerini satyn aldylar. ⁸ Şonuň üçin ol yere şu güne çenli «Gan yeri» diýilýär. ⁹ Şonda Ýeremiya pygamber arkaly aýdylan bu söz ýerine ýetdi: ¹⁰ «Ysraýyl ogullarynyň ol Baha Kesilene kesen bahasyny, ýagny otuz bölek kümşi alyp, Hudaýyň maňa buýruşy ýaly, küzegäriň yeri üçin berdiler».

Isa Pilatusyň önünde

¹¹ Isa häkimiň önünde durdy. Häkim Ondan: «Sen ýehudylaryň patşasymy?» diýip sorady. Isa hem: «Seniň aýdyşyň ýalydyr» diýdi. ¹² Ýöne baş ruhanylar, ýaşulular Ony aýyplanlarynda, hiç bir jogap bermedi. ¹³ Onsoň Pilatus Oňa: «Saňa garşy, gör, näçe güwälik berilýär, eşitmeyärsiňmi?» diýdi. ¹⁴ Isa onuň ýekeje sözüne hem jogap bermedi. Häkim muňa gaty geň galdy. ¹⁵ Pesah baýramynda halkyň dilän bir tussagyny boşatmagy häkim adat edinipdi. ¹⁶ Şol wagtlar Barabbas atly bir belli tussag bardy. ¹⁷ Şeýlelikde, halk ýygnanyşanda Pilatus olara: «Siziň üçin kimi boşatmagymy isleýärsiňiz? Barabbasymy ýa-da Mesih diýilýän Isany?» diýdi. ¹⁸ Çünki ol Isany görüpçilikden tabşyrandyklaryny bilýärdi.

¹⁹ Pilatus höküm kürsüsünde otyrka, aýaly oňa: «Ol dogry Adam bilen seniň işiň bolmasyn, çünki men şu gün düýşümde Ol zerarly köp ezýetler çekdim» diýip, habar ýollapdy. ²⁰ Baş ruhanylar, ýaşulular Barabbasyň boşadylmagyny we Isanyň öldürilmegini islesinler diýip, halky yrdylar. ²¹ Häkim olara ýüzlenip: «Siz bu ikisinden haýsynyň boşadylmagyny isleýärsiňiz?» diýdi. Olar hem: «Barabbasy» diýdiler. ²² Pilatus olara: «Onda, men Mesih diýilýän Isany näme edeýin?» diýdi. Olaryň hemmesi: «Ol haça çüýlensin!» diýdiler. ²³ Häkim: «Ol näme ýaman iş etdi?» diýdi. Emma olar: «Ol haça çüýlensin!» diýip, has beter gygyryşdylar. ²⁴ Pilatus gep peýda bermän, gaýtam, galmagalyň barha artýandygyny görüp, suw aldy-da, märekaniniň önünde elini ýuwup: «Bu dogry Adamyň ganynyň dökülmeginde men ýazyksyz, galanyny özüniz bilýärsiňiz» diýdi. ²⁵ Hemme halaýyk hem jogap berip: «Onuň ganyna biz, biziň çagalarymyz jogapkär!» diýdiler. ²⁶ Şonda Pilatus Barabbasy boşatdy, Isany bolsa gamçyladyp, haça çüýlemäge berdi.

Esgerleriň Isany masgaralaýşy

²⁷ Onsoň häkimiň esgerleri Isany hökümet köşgüne äkitdiler-de, bütün goşun bölümini Onuň daşyna üýşürdiler. ²⁸ Egin-eşigini çykaryp, egnine gyrgyzy don geýdirdiler. ²⁹ Tikenden täç örüp, başyna geýdirdiler-de, sag eline bir gamşy berdiler. Önünde dyza çöküp: «Salam, eý ýehudylar patyşasy» diýip, Ony masgaraladylar. ³⁰ Onuň üstüne tükürdiler, gamşy alyp, başyna urdular. ³¹ Ony masgaralanlaryndan soň, gyrgyzy dony egninden çykardylar-da, Öz egin-eşigini geýdirip, haça çüýlemäge alyp gitdiler.

Isa haça çüýlenýär

³² Daşaryk çykanlarynda, Simun atly kireneli bir adama sataşdylar. Olar bu adamy Isanyň haçyny götermäge mejbur etdiler. ³³ Golgata, ýagny «Kelleçanak» diýen ýere gelenlerinde, ³⁴ Oňa içirjek bolup, öt gatylan şerap berdiler, ýöne Isa dadanyndan soň, ony içmek islemedi. ³⁵ Ony haça çüýlänlerinden soň, bije atyşyp egin-eşigini özara paýlaşdylar. ³⁶ Onsoň ol ýerde oturyp, Oňa garawullyk etdiler.

³⁷ Depesinde bolsa: «BU ÝEHUDYLARYŇ PATYŞASY ISADYR» diýen etmiş ýazgysyny goýdular. ³⁸ Onuň bilen bile iki garakçy haça çüýlendi. Olaryň biri Isanyň sag tarapynda, biri-de çep tarapyndady. ³⁹ Geçip barýanlar başlaryny ýaýkap, Isa sögüp: ⁴⁰ «Ybadathanany ýykyp-da, üç günde saljak Sen Özüni halas et! Hudaýyň Ogly bolsaň, haçdan aşak in!» diýişýärdiler. ⁴¹ Şunuň ýaly, baş ruhanylar-da kanunçylar we ýaşulular bilen Ony masgaralap, şeýle diýişýärdiler: «⁴² Özgeleri halas etdi, ýöne Özünü halas edip bilmeýär. Ol Ysraýylyň Patyşasy bolsa, goý, häzir haçdan aşak insin, biz-de Oňa iman edeli. ⁴³ Hudaýa sygynýardy. Hudaý Ony halaýan bolsa, goý, häzir Ony halas etsin, çünki Ol: „Men Hudaýyň Ogludyrın“ diýýärdi. ⁴⁴ Onuň bilen bile haça çüýlenen garakçylar-da Oňa edil şonuň ýaly sögýärdiler.

Isanyň ölümü

⁴⁵ Günortandan başlap, öýlän sagat üçe çenli bütün ýurda garaňky düşdi. ⁴⁶ Öýlän sagat üçerde Isa gaty ses bilen gygyryp: «Eli, Eli, lama sabaktani», ýagny: «Hudaýym, Hudaýym, näme üçin Meni terk etdiň?» diýdi. ⁴⁷ Ol ýerde duranlaryň käbiri muny eşidenlerinde: «Bu Adam Ylýasy çagyryr» diýişdiler. ⁴⁸ Olaryň biri derrew ылgap, bir gubkany aldy-da, ony sirkeden dolduryp, içirjek bolup Isa uzatdy. ⁴⁹ Beýlekiler-de: «Duruň, göreliň, Ylýas Ony halas etmäge gelýärmä?» diýişdiler. ⁵⁰ Isa ýene gaty ses bilen gygyryp jan berdi. ⁵¹ Ine, ybadathananyň tutusy yokardan aşaklygyna ýyrtylyp, ikä bölündi, ýer titräp, daşlar ýaryldy. ⁵² Mazarlar açylyp, uka giden ençeme mukaddesleriň jesedi direldi. ⁵³ Olar mazarlardan çykyp, Isanyň direlmeginden soň, mukaddes şähere baryp, köplere göründiler. ⁵⁴ Ýüzbaşy we onuň bilen bile Isa garawullyk edip duranlar bolsa ýer titremegini, bolan beýleki zatlary görenlerinde: «Dogrudan-da, bu Hudaýyň Ogly eken» diýişip, gaty gorkdular. ⁵⁵ Isa hyzmat edip, Jelileden Onuň yzyna düşüp gelen bir topar aýallar-da ol ýeredediler we uzakdan seredişip durdular. ⁵⁶ Magdalaly Merýem, Ýakupdyr Ýusubyň ejesi Merýem we Zebedeý ogullarynyň ejesi olaryň arasyndady.

Isanyň jaýlanyşy

⁵⁷ Agşam bolanda, Ýusup atly arimatıyaly bir baý adam geldi, onuň özi-de Isanyň şägirtlerindendi. ⁵⁸ Ol Pilatusyň ýanyna baryp, Isanyň jesedini dileđi. Şonda Pilatus jesediň oňa berilmegini buýurdy. ⁵⁹ Ýusup-da meýidi alyp, Ony tämiz kepene dolap, ⁶⁰ gaýanyň içinde gazan täze mazarynda jaýlady, mazaryň agzyna bolsa bir uly daşy togalady-da, gitdi. ⁶¹ Magdalaly Merýem bilen beýleki Merýem hem şol ýerde mazaryň garşysynda otyrdylar. ⁶² Ertesi, ýagny Taýýarlyk gününden soňraky gün baş ruhanylar we fariseýler Pilatusyň ýanyna ýygnanyşyp, ⁶³ şeýle diýdiler: «Jenap, ol aldawçynyň entek dirikä: „Men üç günden soň direlerin“ diýeni biziň ýadymyzda. ⁶⁴ Şonuň üçin, mazaryň üçünji güne çenli saklanmagyny buýur, şägirtleri gije gelip, jesedi ogurlap, halka bolsa: „Ol direldi“ diýäýmesinler. Bu soňky ýalan öňküden erbet bolar». ⁶⁵ Pilatus olara: «Siziň garawullaryňyz bar, gidin-de, mazary bilşiniz ýaly sakladyň» diýdi. ⁶⁶ Olar hem baryp, daşy möhürlediler-de, garawul goýup, mazary saklatdylar.

28-NJI BAP*Isanyň direlişi*

¹ Sabat günü geçenden soň, hepdäniň ilkinji günü daň bilen magdalaly Merýem we beýleki Merýem mazary görmäge gitdiler. ² Ine, birden ýer güýçli titredi, çünki Rebbiň bir perişdesi Gökden indi we gelip, daşy bir çete togalady-da, onuň üstünde oturdy. ³ Onuň görnüşi ýyldyrym kimin, eginbaşy gar ýaly akdy. ⁴ Garawullar gorkularyndan ýaña sandyraşyp, öli kimin ýere ýykyldylar. ⁵ Perişde aýallara şeýle diýdi: «Gorkmaň, çünki men siziň haça çüýlenen Isany gözleýändigini bilýärim. ⁶ Ol bu ýerde däl, aýdyşy ýaly, direldi. Geliň, Rebbiň ýatan ýerini görüň. ⁷ Tiz gidip şägirtlerine: „Isa direlipdir, ine, sizden öň Jelilä barýar. Ony ol ýerde görersiňiz“ diýiň. Ine, men size aýtdym». ⁸ Aýallar gorky hem şatlyk bilen tiz mazaryň ýanyndan aýrylyp, habary Isanyň şägirtlerine bildirmek üçin ylgaşdylar. ⁹ Onuň şägirtlerine habar berjek bolup barýarkalar, Isa olara sataşyp: «Salam!» diýdi. Olar hem ýakyna gelip,

Onuň aýagyna ýapyşdylar, Oňa sežde etdiler. ¹⁰ Onsoň Isa olara: «Gorkmaň, baryň, doganlaryma aýdyň, Jelilä gitsinler. Meni şol ýerde görerler» diýdi.

Garawullaryň getiren habary

¹¹ Olar barýarkalar, garawullaryň birnäçesi şähere baryp, bolan ähli zatlary baş ruhanylara habar berdiler. ¹² Olar-da ýaşulular bilen ýygnanyşyp maslahat geçirenlerinden soň, esgerlere köp pul berip, ¹³ şeýle diýdiler: «Halka: „Şägirtleri gije gelip, biz ýatyrkak, Onuň jesedini ogurlapdyrlar“ diýiň. ¹⁴ Bu söz häkimiň gulagyna baryp ýetse, biz ony ynan dyryp, sizi ünjuden dyndararys». ¹⁵ Garawullar puly alyp, özlere buýrulyşy ýaly etdiler. Bu gürrüň yehudylaryň arasynda şu güne çenli dowam edip gelýär.

Iň soňky tabşyryk

¹⁶ Şunluk bilen, on bir şägirt Jelilä – Isanyň aýdan dagyna gitdi. ¹⁷ Isany görüp, Oňa sežde etdiler, ýöne olaryň käbiri şübhelendi. ¹⁸ Isa hem ýanlaryna gelip, olara şeýle diýdi: «Ähli ygtyýar ýerde-Gökde Maňa berildi. ¹⁹ Şonuň üçin, gidin-de, bütin milletleri şägirt ediň, olary Ata, Ogul we Mukaddes Ruhň ady bilen çokundyryň. ²⁰ Size tabşyran ähli zatlarymy berjaý etmegi olara öwrediň. Men dünýäniň soňuna çenli siziň bilen bolaryn. Omyn».